

A constanzai hazárdőr

Irta: Hegedüs Nándor

Constanta a tenger mellett csendesen éli a maga álmos életét és legfeljebb nyáron hullámszik nagyobb tömeg a városban, amikor a nyaralók és kirándulók pár hétre előzőlik a mólókat és a parkokat. A nagytéren Ovidius szobra jelzi a történelmi idöket, amikor a római imperátorok uralkodtak a küszteendő partokon. Ha végigmegyünk az uccákon, néhol felbukkan a muzulmán mecset kerek tornya, a szűk uccákon halkán suhannak tova az emberek: izgalom és hajsza nem látszik még sehhol. Az izgalom beszorul a fényes játékaszinóba.

Mi sem természetesebb, minthogy arról van legkevesebb sejtelve a constantai örményeknek és törököknek, de a románoknak is, hogy a haza veszélyben van és ezt a veszélyt a kisebbségek okozzák. Most vasárnap megadatott nekik azonban, hogy ennek a tudomására ébredjenek. Goga Octavian tartott előadást a constantai kulturligában „Románia nemzeti újjáébredése” címen és ebben újból meglóhálta a kisebbségi veszedelem csóváját. Képzelm, hogy ámulnak a constantabeliek, amikor Goga rémképeket festett előttük a magyar- és zsidó veszedelemtől. Én jártam ebben a városban és beszélgettem bennszülött emberekkel és amikor szóba került köztünk a kisebbségi kérdés, nagy szemeket meresztettek, mert nem igen tudták, hogy mi az. Holmi magyar irredenta mozgalomról pedig valójában sejtelmük sem volt és nem is tudták elképzelni, hogy miként veszélyeztethetik az országot olyan állampolgárok, akik adójukat pontosan megfizetik, jól és hűséggel katonáskodnak, a rendet és csendet nem zavariák és nincsen egyéb kívánságuk, minthogy bántatlanul, saját nyelvükön és kulturájukban, saját békés otthonukban éljenek. Ők maguk is bolgár, görög és török újságokat is olvasnak.

Most aztán meghallgatták Gogát, hogy a haza milyen nagy veszedelemben forog miattunk. Aligha volt Gogának valaha is csodálkozóbb hallgatósága, mint most vasárnap a tenger mellett, mert csupa új dolgokat hallottak róluik, ami persze csak nekik új, de mi, fájdalom, már éppen elégszer hallottuk. Mi azon csodálkozunk, hogy Goga nem unta meg még ennek a régi verkleinek a recsegtetését. Szinte igazolva látjuk őt, hogy elmegy vele egészen a Fekete tenger fővényére, ahol még a szenzáció újdonságával hat, hogy a kisebbségi kérdésen áll, vagy bukik az állami erő.

Goga Constantaban is operált azzal a ténnyel, hogy a kisebbségi napilapok száma csakugyan felette megsaporodott Erdélyben és úgy állította be, mintha ez erősödést jelentene. Pedig tudnia kell, hogy a lapok dömpingje az erdélyi kisebbségi sajtóban nem jelent prosperitást, hanem ellenkezőleg: gazdasági romlást, aminek robajosabb bekövetkezését nem nehéz előrelátni. Goga azt is súlyos tünetnek állította oda a jámbor constantaiak elé, hogy Erdélyben a román impérium alatt sok magyar könyv jelent meg. Ha én Goga volnék, akkor ezzel inkább elbüszkélkednék, semmint ezt a román államra káros tünetnek mondanám, mert hiszen az az állam, ahol a kisebbségek olyan kulturértékeket termelnek, mint — hogy csak a legujabbat említsük — Makkai Sándor „Sárga vihar”-ja, nem érezheti magát éppen ezeknek a kulturalkotó fiainak részéről veszedelemben. Ecsetelte ezenkívül az erdélyi kisebbségi bankok rendkívüli virágzását. Erre jó magunk is kíváncsiak vagyunk különösen ma, amikor alig van két kisebbségi bank, ahol 20 lej kölcsönt lehetne kapni. A sok mese vége az, hogy Goga kijelentette, hogy „mindezek a

A kisebbségi magyarság érdekében

Parlamenti bizottságot kért a Magyar Párt

A kormányoktól már hiába várjuk az egyre súlyosodó kisebbségi kérdés megoldását, tegye meg az elhatározó nagy lépést a törvényhozás — A kamarában Willer József terjesztette elő a párt deklarációját

BUCURESTIBŐL jelentik: A parlament felirati vitájában, a Magyar Párt, szakítva a pártoknak egyszerű deklarációikat felolvasó szokásával, olyan lépést tett, aminek a hatásától várhatjuk, hogy milyen szándék nyilatkozik meg a kisebbségi helyzetnek és kérdésnek a rendezésére. A román törvényhozáshoz, mint a román nép képviselőéhez, azt az alánlatot terjesztette elő, hogy a maga kebeléből, minden pártnak a bevonásával, alakítson egy bizottságot ennek a nagyfontosságú problémának a rendezésére. Ha a kormányok eddig csak ígértek, a polgári képviselőhöz fordulunk, mondja meg, milyen jogviszonyokat, milyen egyenlőséget kíván a kisebbségi nép számára. A Magyar Pártnak ez a lépése váratlanul jött ugyan, de a legjobb szándék vezette és a fejlemények iránt nagy várakozással vagyunk.

A felirati vitában ma Willer József, a Magyar Párt megbízásából és nevében a következő beszédet mondotta:

Willer József dr. beszéde

Tisztelt Kamara! Minden párt évről-évre fölvonul a felirati vita során, hogy kijelölt szónoka utján kifejtse a maga politikai elgondolásait. A többség ilyenkor tesz ünnepélyesen hitet a kormány mellett, az ellenzék viszont felsorolja mindama hibákat és mulasztásokat, melyek a többséget, nézete szerint, alkalmatlanná teszik az ország ügyeinek további vezetésére. A kisebbségi pártok is résztvettek mindig a felirati vitában. Többnyire tömör formába öntött deklarációkban adtunk hangot sérelmeinknek és legsürgősebb kívánalmainknak.

A kormány helyzete nem rosszabbodott, a kisebbségeké nem javult.

— Uraim, ha józanul megfontoljuk a többségieknek és kisebbségieknek ezt az eddig tapasztalt utját, be kell vallanunk, hogy az semmiféle eredményre nem vezetett. A kormány nem lett erősebb saját híveinek dicséretétől, de nem is bukott meg ellenfeleinek cicerói ékes-szólásba foglalt támadásaitól. Viszont a kisebbségi népek helyzetén se tudtak változtatni a mi deklarációink. Egyetlen kedvezőtlen sajtóhang, egyetlen sovíniszta támadás többet ért nekünk, mint amit használni tudtak összes tiltakozásaink s mivel a támadások egyre szaporodnak, a politikai atmoszféra egyre nyomasztóbbá válik:

a kisebbségek sorsa is egyre szomorubb állapotba kerül.

A legszomorubb jelenség éppen az, hogy legnagyobb kihatással a mi életünkre olyan körülmények vannak, amelyek irányítása, vagy befolyása egyáltalán nem áll módunkban.

Értjük itt mindenekelőtt a külpolitikát, melynek mi kisebbségek, de elsősorban mi magyarok minden apró rezzenését megérezzük s mondjuk inkább így: megszenvedjük. A romániai magyarság sorsa egyszerű függvényévé lett a külpolitikai hullámzásoknak, pedig

mi népünk kebelében forrongást keltettek. Valószínű, hogy Constanta népe ezeknek hallatára csakugyan azt hiszi, hogy az erdélyi román nép állandó forrongásban él miattunk. Holott a valóság az, hogy az erdélyi román néppel nincs az itteni kisebbségeknek semmi bajuk, jóindulatu, testvéri érzésű és becsületes, emberséges gondolkozású nép a román és ez ágában sincs miattunk forradalmat rendezni. Sándor József esete jut eszünkbe. Mi is azt mondjuk: a román nép jó és szeretetreméltó,

minden tárgyilagos román politikusnak el kell ismernie, hogy az itteni magyar nép vezetői soha sem fütötték holmi eshetőségek illúziójával a fogékony lelkeket; ellenkezőleg, vaskövetkezetességgel megmaradunk a realitások mezején s maga a nép is csodálatos józanságot tanusít. De ez sem elég:

sem baráti melegséget, sem megértést nem tapasztaltunk

s az az érzésünk, mintha valóságos tuszok gyanánt kezeléne bennünket egy háboruban, mely már régen lezajlott, vagy amely még ki se tört. Lehet, hogy az ország, amelynek lakói, az állam, melynek polgárai vagyunk, az alattvalói hűség és lojalitás természetes kötelességein messze túlmenő magatartást követel tőlünk; olyan magatartást, amely egyfelől saját véreink nyílt és izléstelen megtagadóiá, másfelől egész biztosan megérdemelt közmevetés osztályosáivá tenne bennünket anélkül, hogy a gerinctelen toladó szerepének vállalása ellenében a pozitív eredményeknek még csak legkisebb morzsájával is kecsegtethetnők magunkat.

Helyzetünk tehát nagyon kényes, de amilyen kényes, olyan kétségbeejtő is. Gazdaságunk összeomlott s ebben nemcsak világszerte észlelhető jelenséget kell látnunk, mert nagy részük van benne a velünk szemben alkalmazott szűkkeblű kezelésnek és elfogult intézkedéseknek is. A közbiztségekből kiszorultunk s ma már a magángazdaságban való boldogulásunkat is veszély fenyegeti. Az

öregék nyomorognak, a gyermekek elhelyezkedésének lehetősége pedig minimálisra csökkent.

Politikai párt volnánk, nemzeti, néprajzi, kulturális problémákkal kéne foglalkoznunk, de sajnos, a viszonyok már oda romlottak, hogy a mi tevékenységeink orozslánrésze a napi meg-

csak az olyan politikusok rosszak, mint Goga. A román nép nem elégedetlenkedik és nem lázadzik miattunk, sem nyelvünk, sem iskolánk, sem udvarházaink, sem lapjaink, sem könyveink miatt, hanem ezt a lázongást olyan emberek szitják vagy szeretnék szítani, mint Goga, aki ime képes arra, hogy elmenjen a csendes és méléző Constantaba, ahol senkinek eddig nem fájt miattunk a feje és azzal alarrozza őket, hogy mi veszélybe döntjük az országot.

élhetés nyomasztó gondjainak problémájává zsugorodott össze. Nem hiszem, hogy tulságosan elvetném a súlykot, ha azt állítom, hogy nemcsak a Magyar Pártra állanak az elmondottak, hanem az összes kisebbségi pártok ilyen helyzetbe kerültek.

— Uraim, óriási felelősség nehezedik ránk s ez a felelősség annak fölismérésére vezetett bennünket, hogy ma már nem elégedhetünk meg gyakorlati eredményekkel egyáltalán nem biztató deklarációk elmondásával. Tisztelt képviselő urak, itt történnie kell valaminek az Önök részéről éppen úgy, mint a miénkéből.

Hosszu hetek lelki vívódása és komoly tanácskozása eredményeképpen küldött engem a Magyar Párt az ország tri-bünjére,

hogy a romániai magyarság nevében ne csak föltárgyam Önök előtt a helyzetet, hanem annak orvoslására is megtegyem a mi tiszteletteljes indítványunkat. Kérem mindannyiukat, szíveskedjenek engem olyan jó lélekkel meghallgatni, mint amilyen becsületes, tiszta szándékok bennünket vezéreltek e lépés megtételében.

— Erős meggyőződéseim szerint nyitott ajtókat döngözték annak hosszadalmas fejtegetésével, hogy a kisebbségek lelki megbékélése és anyagi viszonyainak elviselhetővé tétele elsősorú érdeke a román államnak és a román nemzetnek is, mert közelebb hozza az országot a belső béke, a konszolidáció, a harmónikus fejlődés boldogabb korszakához.

— Fölsimerte a kisebbségi probléma óriási fontosságát minden román párt, amelyre eddig rábízták az ország kormányzását. Az Averescu-párt nevében Goga Octavian már 1923-ban megkötötte velünk a csucsai paktumot s ezt Averescu is aláírta. A liberális-párt nyomban, mikor 1927-ben ismét átvette a kormányzást, bizottságot küldött ki a kisebbségi kérdés tanulmányozására s egyik leglelkesebb munkása éppen Tatarescu György, a jelenlegi miniszterelnök ur volt. Ugyancsak e probléma megoldása lebegett a nemzeti-parasztpárt szeme előtt, mikor a kisebbségi törvény előmunkálatainak megtétele végett külföldi tanulmányutra küldte ki Pop Ghita volt képviselő, volt alminiszter urat. Iorga volt miniszterelnök ur állandóan hangsúlyozta a kisebbségek kulturális érdekeinek országos jelentőségét és a kisebbségi ügyek intézésére kisebbségi politikusokat, illetve szakférfiakat vett maga mellé. Ha ezek az elgondolások, tervek nem jártak a kívánt eredménnyel, annak elsősorban az az oka, ami általános kormányzati szempontból is legnagyobb bajunknak mondható s ez nem más, mint a kormányzásban feltétlenül szükséges folytonosságnak a hiánya.

Hat választás, fiz miniszterelnök

— Az egyes kormányok szinte évről-évre váltogatják egymást, 1926. óta nyolc év telt el s ezalatt 6 általános választáshoz s 10 miniszterelnökhöz volt szerencsénk,

az egyes miniszteri székekben beállott változásokat már nem is lehet nyilvántartani. A váltakozó pártok politikusai homlokegyenest ellenkező felfogást vallottak s egymás működésének könyörtelen bírálata a tárgyilagosság helyett, igen sokszor a pártérdek-szűlő elfogultság irányította. Teljes bizalmatlanságot teremt ez a veszedelmes rendszer minden téren, de

mindenkinél nagyobb kárát vallják ennek az ország kisebbségi polgárai

és intézményei. Hatalom, erő, nem áll rendelkezésünkre, jogos érdekeink védelmére elhangzott felszólalásainkat félreértik s még a jóakaratu kormánytényezőket is tulságos óvatosságra inti az a türelmetlenség, mellyel a közhangulat egyre sajnálatosabb módon ellenünk fordul. Más kisebbségi pártok választási egyezményekkel próbáltak a szomorú kisebbségi sorson enyhíteni.

— Így odázódik el egyik évről a másikra a kisebbségi kérdésnek szönyegre hozása.

Soimi Romániei

Karácsonyra dupla örömet szerzünk a vevőinknek!

Modern, izléses, olcsó árunk mellett minden vevő már most kap értékes ajándékot. Legújabb prima minőségű csodás



ujdonságok érkeztek

Tekintse meg óriási áruaktáramat minden vételkötelezettség nélkül.

M. FISCHER

Telefon 379. — Képkerekezés gyári áron!

üveg- és porcellán kereskedő 5252

A R A D, Fehér Kereszt.

Egyes részletkérdésekben is sorra vizitelik a kormányférfiak az összes pártfrakciókat, mindenkinek fontos a véleménye, de

a milliós tömegeket prezentáló kisebbségi pártokkal tizenöt év alatt még egyetlen kormány egyetlen-egyszer le nem ült a zöld asztalhoz,

hogy panaszainkat és kívánságainkat meghallgassa. Élünk az államban, anélkül, hogy bárki is kíváncsi volna arra, hogy is élünk hát. Ez a

rideg semmibevevés elhárít rólunk minden felelősséget, ha az ünnepeyes alkalmakkor szívesen elszavalt közeledési frázisok a keserves hétköznapoktól nagyon is távol maradtak.

— A kormányzati elvek évenkénti változása, az örökös államéleti kátyúk, a küzdelem, panaszkodás folytonos újakezdése s emellett a kisebbségeknek rohamos leromlása, elvette minden reményünket attól, hogy az eddigi rendszer mellett, bármiféle javulás is beállhatna.

A Magyar Párt javaslata

— A Magyar Párt nevében, annak megbízásából tisztelettel javaslom tehát, méltóztassanak kiküldeni olyan parlamentli bizottságot, melyben részt vesznek az összes pártok vezetői: ez a bizottság hallgassa meg a kisebbségek képviselőinek előterjesztéseit, tegye bölcs mérlegelés tárgyává, vajjon azok bármiféle szempontból is beleütköznek-e az állam, vagy a román nemzet érdekeibe és hozza javaslatba a törvényhozásnak, vagy a kormánynak azokat a törvényes intézkedéseket, illetve kormányzati rendszabályokat, amelyeket alkalmasoknak fog itélni a kisebbségi népek békéjének és az ország többségi népével való harmonikus együttérzésének biztosítására.

— Teljes tudatában vagyunk ez indítvány fontosságának és erős meggyőződésünk, hogy átérzi ezt a tisztelt kormány és a Ház minden tagja is. Nem is tudnók elképzelni, hogy ilyen messzevágó kérdésnek tüzetes, lelkiismeretes tanulmányozásától komoly politikusok megtaradnák azt a fórumot, amelyet nagy előzenyességgel siettek odakölcsonözni a Skoda-ügy vagy a Monitorul Oficial körül tapasztalt üzelmek kivizsgálásának. Biztosítom Önöket, képviselő urak, hogy

ha végre meghallgatnak bennünket, csak

Megkezdődött

a szenzációs olcsó
karácsonyi vásár az
ELITE Illatszertárban
Barak!!!

5316

akkor fogják megtudni, milyen önként értetődnek a kívánságaink s mily csekély kölcsönös jóakarattal egymás mellé állíthatjuk azokat népeket,

amelyek Európa néprajzi, földrajzi és gazdasági helyzeténél fogva olyannyira egymásra vannak utalva.

— Amennyiben javaslatunkat a tisztelt Kamara hajlandó elfogadni, hogy kérnök, hogy

ezt a történelmi fontosságú megmozdulást

a felirathoz föltétlenül megemlíteni szíveskedjenek. Mert tulajdonítsanak bármily nagy jelentőséget az országvédelmi egvb intézkedéseknek, bizony mondom Önöknek, valameny nyit felülmúlja jelentőségében és kihatásában az az elhatározás, amely lehetővé teszi a belső béke és konszolidáció megteremtését.

Willer József beszédének a jelentőségét sokan megértették s valószínűleg a holnapi ülés felszólalásaiban hallható lesz a visszhangja.

„Négymillió kisebbség él 700 éve itt“

Bucurestiből jelentik: A Kamara mai ülésén Pamfil Seicaru indítványára egyhangulag hozzájárultak ahhoz, hogy Titulescunak üdvözlő táviratot küldjenek genfi sikeréért.

Glăgorescu liberális helyesnek tartja a cenzurát. Giurescu georgista a bukovinai községek demográfiai helyzetéről beszél. Szerinte az osztrákok az ottani színromán falvakban ukránokat és zsidókat telepítettek le és ezzel elnemetlenítették a románokat. Ugyanez a helyzet szerinte a székely vidéken.

— Nem vagyunk sovíniszták — mondotta — például a törökök mástól millió görögöt utasítottak ki.

Robu: Nekünk is így kellene tennünk.

Giurescu: Nekünk nem lehet így cselekednünk. Négymillió kisebbség él hétszáz éve itt. De úgy kellene telepíteniük, mint azt annak idején Bratianu Jonel csinálta. Például Hotin és Medias városok teljesen idegenek lettek.

Robu: Hotinban a városi tanács egy Bialik

nevű zsidó költőről uccát nevezett el.

Giurescu: Mediason 1918-ban 400 magyar élt és ma 4000.

Pop Ionel abban látja a magyarok elszaporodásának okát Mediason, hogy a gyárüzemek örvedetesen megszapordtak. Szerinte Giurescu adatai nem helytállóak. A városokban mindenütt sok román telepedett le, itt példa rá Cluj, ahol az új városrészt románok építették fel.

A szenátus mai ülésén Lapedatu a román-cseh és a román-spanyol áruforgalom felvételéről beszélt. Toni Iliescu a nemzeti-parasztpárt nevében megállapítja, hogy a Népszövetség igen hasznos munkát végzett Genfben és ebben elsősorban a kisantant-államok vették ki részüket, a kisantant-államok külügyminiszterei. Öszinte elismerését fejezi ki Titulescunak, egyik legnagyobb sikeréért. A szenátus ezután üdvözlő távirat küldését szavazza meg.

torna és súlyemelőversenye Arad bajnokságáért és a Soimi Romániei kupááért december 15-én és 16-án a Városi Színházban. Súlyemelőverseny 15-én, szombaton este 6 órakor. Tornaverseny 15-én este 9 órakor és 16-án délután 3 órakor. Jegyek a Libraria Diecezanánál. 5298

A genfi döntés további érdekes fejleményei

Közeledést kíván létrehozni Laval a kisantant-államok és Róma között — Tartózkodó olasz nyilatkozat

Francia tervezet a terrorizmus nemzetközi leküzdésére

Párisból jelentik: Azokról a tárgyalásokról, amelyeket Laval francia külügyminiszter folytatott Genfben, az Oeuvre úgy értesül, hogy Laval nyomatékosan hangoztatta Aloisi báró olasz főmegbízott előtt, hogy

csak abban az esetben utazhatik Rómába, ha az olasz kormány az utazást megelőzőleg bizonyos kikötésekhez hozzájárul. Így tudni akarja Laval, hogy milyen lesz az olasz külpolitikai irányvezetés útja. Azt is kívánja a francia külügyminiszter, hogy Róma kezdjen a kisantanttal és a Balkán-szövetséggel tárgyalást és végül milyen engedményeket kíván adni Mussolini miniszterelnök az afrikai kérdésben Franciaországnak azon konvenciók fejében, amelyeket Franciaország nyújt Olaszországnak.

Aloisi báró az olasz álláspontot úgy foglalta össze, hogy Mussolini minél előbb kívánja a Lavallal való találkozást, de nem hajlandó a szomszéd államokkal ezt megelőzőleg tárgyalásokba bocsájtkozni.

Laval római útját illetőleg különféle verziók vannak forgalomban. Az Oeuvre genfi tudósítójának értesülése szerint, Aloisi báró tegnap kijelentette a francia delegátusok köréből származó amaz értesülését, hogy

Laval külügyminiszter a saar-vidéki népszavazás lezajlása előtt nem indul el Rómába.

A lap genfi tudósítója hozzáteszi Aloisi kijelentéséhez azt az értesülést is, hogy Laval bizonyos feltételekhez köti a római útját. Azt szeretné ugyanis a külügyminiszter, ha elutazása előtt Róma tárgyalásokat kezdene a kisantanttal, hogy a jelenlegi feszültség enyhüljön. Laval ennek fejében a grammatikai kérdésben messzemenő engedményekre hajlandó. A lap hírével ellentétben, genfi körökben úgy tudják, hogy Laval még újév előtt felkeresi Mussolini miniszterelnököt. A francia külügyminiszter egyébként már kedden este visszatért Párisba.

A párisi Journal munkatársa beszélgetést folytatott Spalajkoviccsal, Jugoszlavia párisi követével, aki a következőket mondotta:

— A genfi súlyos vita és a Népszövetség által elért jó eredmény

jelentős sikert jelent a Népszövetség történelme számára. Döntő fordulat ez a népszövetségi intézmény további fejlődése terén.

A német lapok nagy cikkeiben számolnak a népszövetségi tanács sikeres eljárásáról. A Völkischer Beobachter a genfi eseményekről a következőket írja: Most már remélnünk kell, nekünk, németeknek is, hogy ez a határozat valóban véget vet a jugoszlávok és magyarok közti viszálynak.

Az alábbiakban közöljük azt a tervezetet, amelyet Laval francia külügyminiszter a terrorizmus elleni nemzetközi együttműködésről a Népszövetség tanácsa elé terjesztett. A tervezet főbb pontjai a következők:

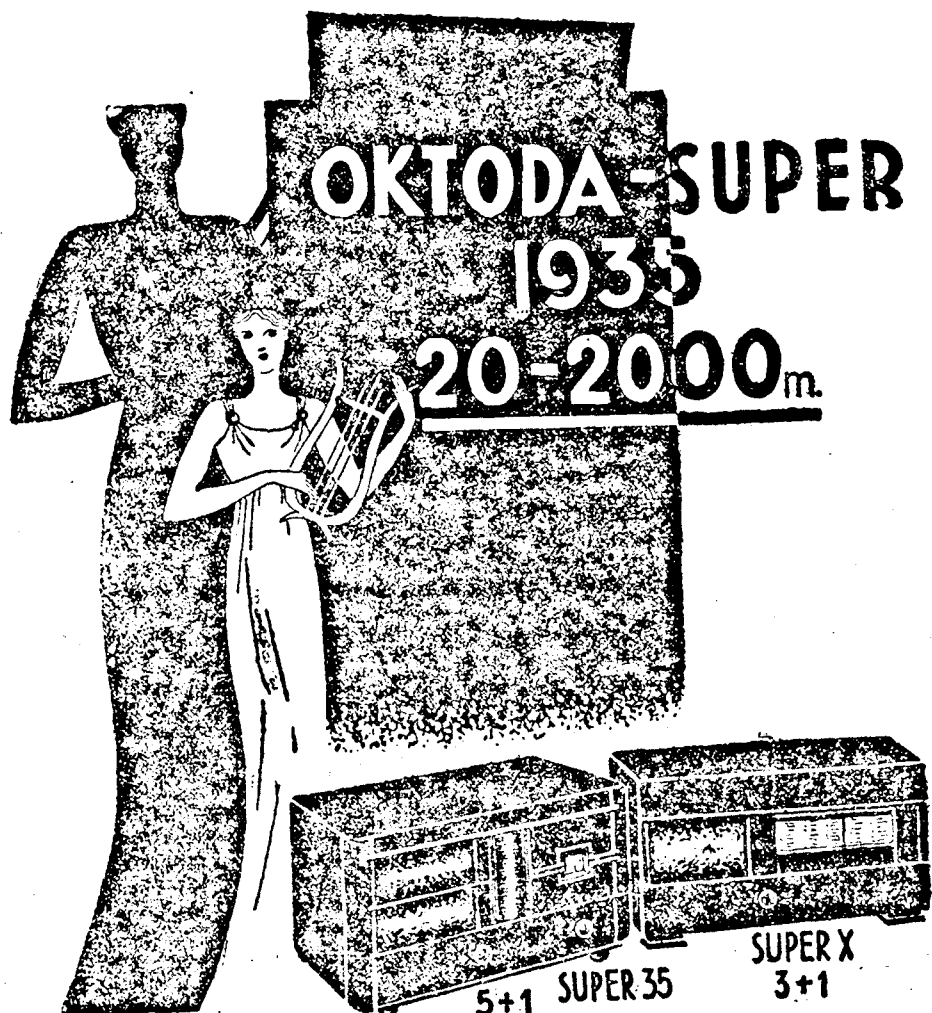
Az egyezmény hatálya az alábbi cselekedetekre terjed ki:

HOTEL VENETIA

BUCURESTI I., Str. Pictor Grigorescu 12. (a királyi-palota mellett.)

Uj vezetés. Modern kényelem.

Fürdő, telefon, lift, központi fűtés. Szobaárak 80.— Leitől. 837



SZELEKTIVITÁSA TÖKÉLETES-
SKÁLÁJA NAGYMÉRETŰ ÉS ÁTTEKINTHETŐ-
TÖKÉLETES FADINGKIEGYENLÍTÉS-ELEKTRO-
DINAMIKUS HANGSZORÓ-HANGSZINEZETE KELLEMES
KILÁTÁSA FÉNYŰZŐ

Standard-rádió

a) Államfők, kormánytagok, politikai vagy közigazgatási gyűlések elnökei élete vagy szabadsága ellen elkövetett merényletek, valamint hivatalnokok vagy magánszemélyek ellen elkövetett merényletek, ha azok az említett személyek politikai magatartása miatt történtek.

b) Középületek, vasutak, repülőgépek vagy egyéb közlekedési eszközök ellen elkövetett merényletek.

c) Az ezen tettek elkövetésére irányuló társulás.

d) Fegyverek és robbanóanyagok őrzése a fenti célból.

e) A fent említett cselekedetekre való felbujtás vagy ezek lefediésére.

A szerződő államok kötelezik magukat, hogy elnyomják ezeket a cselekedeteket és azok kísérletét, ha azok valamely szerződő állam vagy azon állam hatóságai ellen irányultak. Az említett cselekedetek megbüntetését az egyes országok bíróságai végeznék el,

de egy nemzetközi büntetőbíróságot is létesí-

tenének, amelynek öt tagja lenne és amely meghatározott esetekben hozna ítéletet.

Ez a nemzetközi bíróság az említett cselekedetek elkövetőjét az alábbi esetekben ítélné el:

a) Ha a vádlott megszökött abból az országból, amely eljárást akar indítani ellene és ha az állam, amelyben tartózkodik, szívesebben adja őt ki a nemzetközi bíróságnak, mint annak az államnak, amely ellen a cselekedet irányult

b) Ha az az állam, amelynek területén a cselekményt elkövették, helyesebben látja, ha nem saját bírósága mond ítéletet a tettes felett.

Minden ilyen ítélet előtt a nemzetközi bíróság megjelölné azt az államot, amelynek a büntetés végrehajtásáról gondoskodnia kell. A nemzetközi bíróságra azért lenne szükség, hogy teljesen pártatlan ítélezést biztosítson. Az említett bíróság ítéletei ügyben a Népszövetségi tanács hegymelmi jogot gyakorolhat. Súlyos intézkedéseket tartalmaz a javaslat azok ellen, akik utleveleket vagy személyazonossági iratokat hamisítanak.

Elmeállapotának további megfigyelése miatt

elhalasztották az aradi származású Hartmann Andor és társainak budapesti tárgyalását

Budapestről jelentik: A budapesti büntetőtörvényszéken a Horváth-tanács előtt mára tüzték ki az aradi származású Hartmann Andor és társainak ismeretes valuta-bűnjegyében a főtárgyalást. A vádlottakat az ügyészség fizetési eszközökkel való visszaélés büntetével vádolja. Hartmann Andoron kívül vádlottja ennek az ügynek Löwi Endre, Haber Béla, Kohn Zsigmond és Stegmann Sándor. A vádlottak közül csak Hartmann van letartóztatásban, mert a bűncselekménynek ő volt a vádirat szerint az egyedüli végrehajtója, míg a többi büntetéses volt.

A tárgyalás megnyitása után az elnök megállapította az iratokból, hogy Stegmann Sándor vádlottat lakóhelyéről nem lehetett megidézni, mert közben Makóra költözött. Kohn Bécsbe utazott. Bejelentette az elnök azt is, hogy Hartmann Andort, a fővádlottat azért nem vezette elő, mert a tárgyalás lefolytatása akadályokba ütközik. Az orvosszakértők, akiket Hartmann Andor elmeállapotának megvizsgálásával bíztak meg, néhány

hétrel ezelőtt, bejelentették ugyanis, hogy a véleményükkel nem készültek el és újabb harminc napos határidőt kértek.

Kocsis Miklós dr. ügyészségi elnök erre a tárgyalás elnapolását indítványozta és a törvényszék így is határozott. Az új tárgyalást a jövő év január 16-ára tüzte ki a bíróság.

CENTRAL-MOZGO CORSO-MOZGO

ma utoljára
4, 7 és 9 órákor 5, 8 és 10 órákor
Hugo Victor regénye filmen

A nyomorultak

(I. rész)

A főszerepben: Harry Baur.

akinek művészete csodálatraméltó.

CONSUM-tagok részére kedvezményes bérletréteket

Karácsonyi ajándék, egy szép gyermek fénykép **NAGY GEZA** műterméből. A műterem állandóan fűtve, Arad, Bul. Reg. Maria 8. Meryeházával szemben. 5272

Iancu Traian aradi rendőrigazgató leleplezései a rendőrségi banknál elkövetett visszaélésekről

Izgalmas atmoszférában folyt le Orgovics Demeter bűnügyének második tárgyalási napja. — Filotti Zamfir rendőrkesztor vallomása — Eles összecsapások az elnök és a védelem között
Csütörtök délutánra várható ítélet

A tegnapi nap is nagyobb érdeklődés nyilvánult meg Orgovics Demeter volt rendőrségi pénztárnok sikkasztási bűnperének mai tárgyalása iránt és a közönség zsufolásig töltötte meg az első szekció tárgyalótermét. Reggel kilenc óraker nyitotta meg Popescu elnök a tárgyalást és első tanuként Filotti Zamfir rendőrkesztort hallgatták ki. A kesztor kijelentette, hogy Orgovicsot előző aradi működése idején tisztességes embernek ismerte, a visszaélésekről csak később szerzett tudomást, amikor újból átvette a kesztura vezetését. Véleménye szerint elődje volt az oka annak, hogy a bank bajba jutott. A Prevederea teljesen tönkretették. Gherman Dante dr. akar feltenni néhány kérdést, azonban az elnök nem adja meg erre az engedélyt, mire heves szóharc tör ki és Gherman dr. kéri, foglalják jegyzőkönyvbe a történeteket, amit az elnök el is rendel.

Avedik Árpád trafikos elmondja, hogy több ízben adott kölcsönket Orgovicsnak. Detesan János rendőrkomiszár elmondja, hogy cenzora volt a szövetkezetnek, soha egyetlen lejt a kasszában nem talált és sohasem tudott rendes vizsgálatot tartani, mert mindig hiányoztak a szükséges iratok. A rendőrség és szövetkezet pénztárát összezavarták és lehetlenné tették a felülvizsgálatot. Több ízben mondtotta Orgovicsnak, ne adjon ki szabálytalan kölcsönöket s ha felelősségre vonják, hivatkozzon rá, azzal, hogy ő nem engedi meg.

Elnök: Ha szabálytalanságokat állapított meg, miért nem járt el a bűnösök ellen?

Tanu: Azt mondták, nincsenek hiányok, csak tévedések. Különböző is voltak vizsgálatok, amelyek azonban nem produkáltak eredményt. Nem én voltam egyébként az egyetlen cenzora a szövetkezetnek.

Elnök: Furcsán festene az igazságszolgáltatás, ha mi bírák is egymásra hártanánk a felelősséget.

Izgalmas tanukihallgatás

A rendőrkomiszár a továbbiakban elmondja, hogy egy ízben Orgovics és Goron két hónapig nem vezették a könyveket, amiért az igazgatóság meg is büntette őket. Goron később igazolta magát. Orgovics pedig egyszerűen azzal védekezett, hogy nem volt mit elkönyvelni, mert nincs pénz.

Elnök: Miért nem tett jelentést?

Tanu: Alantas beosztású tisztviselő voltam csupán.

Elnök: Tudom, hogy a rendőrségnél alárendeltségi szellem uralkodott, amely megakadályozta az igazság napfényrejutását, sőt elősegítette a visszaéléseket. Nem akarom megkérdezni, ki volt ennek oka...

A kihallgatás folyamán az elnök és Gherman dr. védő között újabb incidens keletkezik, amelynek során az elnök erősen rendreutasítja a védőt. Ezután Bratu szövetkezeti ellenőrt hallgatják ki és ennek folyamán vita keletkezik afelett, kinek a tulajdonát képezik a Moga Romulus dr. volt kesztor által kiállított nyugták: a szövetkezeté, vagy a rendőr-

ségét. Bratu azt állítja, hogy a szövetkezet volt a pénz, Orgovics viszont ragaszkodik ahhoz a vallomáshoz, hogy a letétbe helyezett összeg az államé. Bratu súlyosan vádolja Orgovicsot, mire Gherman dr. izgatottan felugrik:

— Kérem elnök urat, szakítsa meg a tanu kihallgatását, a tanu nem játszhatja az ügyész szerepét...

Elnök: Kérem, a tanu a bíróság védelme alatt áll.

Védő: De a tanu vallomás helyett reflexiókat ad elő...

Bratu ezután kijelenti, hogy Orgovics összekeverte a rendőrség és szövetkezet pénztárát.

Védő: Bratu úgy változtatja a véleményét, ahogyan a rendőrkesztor személye változik.

Ellenzel az ellenőr megesketését, amelyet azonban a bíróság ennek dacára elrendel. Vita keletkezik ezután arról, hogy Moga dr. bójait hol találták meg, a szövetkezet pénztárában, vagy Orgovics asztalán. Az elnök felolvassa Orgovicsnak a vizsgálóbírónál tett vallomását,

Az Orgovics által kölcsönadott összegek

Az elnök erősen rászól Orgovicsra. Ezután Epstein Sándor mondja el, hogy a volt pénztárnoknak 100 ezer lejt adott kölcsön, amiből 50 ezer lejt visszakapott. A továbbiak folyamán Orgovics kijelenti, hogy anyagi kiadásokra és előlegekre felsőbb jóváhagyás nélkül 263 ezer lejt fizetett ki, a hiányt saját pénzéből pótolta.

Elnök: Milyen jószívű ember maga. S mi hágyjuk el ezt a mesét? Ha olyan jótékony szellemű, miért nem állította fel saját költségén a lebontott Fábán-szobrot? Vagy miért nem fedezte a törvényszéki épület renoválásának költségeit? Még a valószínűség látszatát sem viselik magukon az állításai...

Orgovics kijelenti, hogy a volt kesztor megígérte neki, hogy a kiadásokra megszerzi a felettes hatóság engedélyét. Ezt az ígértét azonban nem tartotta meg. A baj ott volt, hogy az állam sokkal kevesebbet vett fel költségvetésébe a rendőrség számára, mint amennyire ténylegesen szükség volt. Rendkívül érdekes vallomást tett Iancu Traian rendőrigazgató, aki az elnök kérdéseire elmondja, hogy tagja volt az igazgatóságnak, azonban lemondott tisztségéről.

Olyan dolgokat tapasztalt, amelyek szükségessé tették lemondását. Szabálytalanul folyósítottak előlegeket, teljesen tetszés szerint. Volt eset, amikor olyan ember kapott huszezer lej kölcsönt, aki nem is volt tagja a rendőrségnek,

egy másik esetben az egyik rendőrségi tisztviselő kölcsönét Orgovics vette fel, máskor pedig egy adósságokban uszó városi hivatalnoknak 15 ezer lejt folyósítottak. Megtörtént olyan eset is, hogy Giurgiu Romul volt rendőrigazgató kívánságára, Detesan ko-

BOCCACCIO DANCING-BAR

337 **Bucuresti, Calea Victoriei 2.**
(Clădirea Românească épülete.)

A főváros attrakciója. Szenzációs művészi program. Londoni revü. A világhírű be-édüművész ZILZER IBOLYKA és a páratlan BLUE STAR.

amely szerint a bonok a kasszában voltak. Orgovics ezt tagadja.

Elnök: Miért hazudik tolyton? Azt hiszi, ez célravezető?

Dunca Károly városi számvevő elmondja, hogy Aradváros 1929-ben 3 millió 122.100 lejt, 1930-ban 2 millió 386.800 lejt, 1931-ben 1 millió 350 ezer lejt, majd még ugyanabban az évben 120 ezer lejt, 1932-ben 966 ezer lejt és 1933-ban 2 millió 470 ezer lejt fizetett ki a rendőrség számára.

A házelkek ügye

A délutáni tárgyalás négy óraker kezdődött. Több jelentéktelen tanu után Hara Todor rendőrségi titkár tett vallomást, majd Halic János közrendőr, aki résztvett felügyelőbizottsági tagként a rovincsolásban, kijelenti, hogy a maga részéről is megállapította a könyvekből a visszaéléseket.

Gherman dr.: Ért legalább a könyveléshez?

Tanu: Nem, de a számadatokat láttam.

Stana Marin elmondja, hogy a megvétől vásárolt házelkekre havonta levontak fizetéséből, az összeget azonban Orgovics nem fizette be, úgy hogy újra követelik tőle. Orgovics tagadja, majd Stana kijelenti, hogy az utolsó hónapban Orgovics 36 ember fizetését nem adta ki.

Orgovics: A kasszában 119 ezer lej maradt, abból kellett volna kifizetni ezeket.

miszárnak kellett 15 ezer lejes kölcsönt felvennie az igazgató részére. Giurgiu megígérte a kötelezettséget vállalt arra, hogy az összeget havonként letörleszti. Később vették észre, hogy a levonások nem történtek meg. Ezek után úgy látta, hogy nem maradhat az igazgatóságban. Magukról a visszaélésekről nem tud, s az elnök kérdésére kijelenti, hogy a volt pénztárnoknak tényleg volt autója.

Mit mend a könyvszakértő?

Cerches Emil komiszár mutat b. számadásokat a bíróságnak s ekörül újabb vita keletkezik az elnök és Gherman dr. között. A védő ingerülten jeleni ki:

— Ilymódon nem tudok eleget tenni védői tisztemnek.

Elnök: Nem az én bűnöm.

Hui Cornel komiszár elmondja, hogy a Prevederea elnöke volt és megállapította több ízben, hogy Orgovics nem respektálja az igazgatóság határozatait s önhatalmuan ad ki kölcsönöket.

Egy ízben hat hónapon át nem vezették a regisztereket, mire gyanut fogott és vizsgálatot kért. A vizsgálat azonban nem tudott semmit sem megállapítani. Most már tudja, hogy ennek oka az volt, hogy ha a

Szenzációs a nagy újdonság- katalogus a Lőbi-tönnvleron

Román, magyar, német újdonságok
kötetenként is kaphatók.
havi díj 40.- lej. 4571

„Három örök kérdés:” Meddig tart a szerelem...? Meddig tart a barátság...?

Siessen december 20-ig válaszolni, mert a legszellemesebb és legrövidebb válaszokat három értékes ajall jutalmazza az Aradi Közönség.

Prevedereanál volt vizsgálat, a rendőrségi pénztárból fedezték a hiányt s fordítva.

A dr. Pop Sándor-iroda képviselőjének, Banciu I. kérdésére Hui leszögezi, hogy Geron nem volt hibás a visszaélésekben. Sabau Cornel kijelenti, hogy a szövetkezetnél az ellenőrzés hiánya okozta a visszaéléseket, néhány ember kapott csak kölcsönt, a kismembereknek semmi sem jutott. A tárgyalás folyamán Orgovics egy ízben kijelenti még, hogy

neki van az állammal szemben 270 ezer lejés követelése, annyi privát pénzt kölcsönzött a rendőrségi pénztárnak.

Sava Sevic, a védelem könyvszakértője kijelenti, hogy a vizsgálat megindulásakor nem lehetett 400 ezer lej a bank pénztárában, a szövetkezetnél különben sem volt semmiféle hiány, sőt plusz jelentkezett az iratok átvizsgálásánál. Érdekes epizódot mond el. Amikor megkezdte a vizsgálatot, többen mondták neki:

— Az állam elveszthet 3—400 ezer lejt, a

szövetkezetnek azonban nem szabad vesztenie.

Kategorikusan elutasította, hogy a könyvek felülvizsgálását ebben az irányban eszközölje s amikor a Prevedereanál megjelent az ottlévő iratok megtekintésére, Seracu vizsgálóbíró felhatalmazása alapján, ott sértő módon fogadták, sőt Bratu egyenesen durva magatartást tanúsított. Panaszt tett emiatt a vizsgálóbíróknál, akinek rendeletére azután kiadták az iratokat. Könyvelést egyáltalában nem talált, 32 éve könyvelő, de ilyen regisztereket még nem látott. Inkább makulaturapapír volt, mint regiszter, amit ott talált. A rendőrségi pénztárnál is pluszt állapított meg, nem pedig hiányt.

Az élnök este fél nyolc órakor megszakította a tárgyalást, amelynek folytatását csütörtökön reggel kilenc órára halasztotta. Ez alkalommal újból kihallgatták Cerchest, Sava Sevicet, Bratu Marint, ezenkívül Crisan Emilt és Slavu Ilést. Ítéletre előreláthatólag holnap délután kerül sor.

Sándor jugoszláv király mauzoleumához zarándokoltak az aradi szerbek

Kovintyity Uros aradi szerb főesperes vezette az aradi szerbek küldöttségét, amely szerdán indult el a jugoszláviai Topolára

Érdekes zarándokcsoport indult ma el Aradról. Az aradi szerbek mintegy hatvan főnyi csoportja indult el az aradi pályaudvarról Kovintyity Uros szerb főesperes vezetésével, hogy felkeressék a szerb királyok temetkezési helyét, Topolát, ahol Sándor király koporsója nyert elhelyezést. A bányászati szerbek indították meg az akciót a tragikus végű szerb király nyugvóhelyének felkeresésére és az aradi szerbek lelkesen csatlakoztak ehhez. Kovintyity Uros esperes felhívására a hívek nagyszámban jelentkeztek erre a szerbiai utazásra és

Timisoarán az aradiakhoz, körülbelül 150 főnyi csoport csatlakozott.

Délután négy órakor gyülekeztek az aradi szerbek a templom előtti téren és rövid ima után autobuszokon mentek a pályaudvarra és a timisoarai vonattal utaztak el. A zarándokcsoport először Belgrádb utazott és onnan mennek ki Topolára, ahol csaknem egy egész napot fognak eltölteni. A kétszáz zarándok a királysír megismerése után indul haza, úgyhogy a résztvevők valószínűleg szombaton a kora reggeli órákban érkeznek vissza Aradra.

Bördismű a legszebb Ridikülők, Pénztárak, Neszeszerek és Böröndök legolesóban P. Avram Ianku 3. 5115

Véres rablógyilkossági kísérlet egy pecicai gazda házában

Már másodízben kísérelték meg kifosztani az agg Rohács István házát — A tettenért rabló háromszor rálőtt Rohács mostohafiára

Pecicáról jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: Az elmúlt éjszaka vakmerő, véres rablógyilkossági kísérlet játszódott le Pecicán. A község egyik vagyonos gazdájához, Rohács István nyolcvan éves gazdálkodóhoz, ismeretlen tettes akart behatolni. Szándékát Rohács mostohafia Laczkó István föltevte, mire a betörő revolverrel többször Laczkóra lőtt. A véres éjszakai kalandról az Aradi Közlöny pecicai tudósítója a következőket jelenti telefonon:

Keddről szerdára virradó éjszaka Rohács István gazdálkodó házába, aki feleségével és fogadott fiával, Laczkó Istvánnal lakik együtt, valaki az ablakon keresztül behatolt. A zajra, amit a betörő ütött, felébredt a harminc éves Laczkó István. A fiatalember nem vesztette el léleljenlétét és hal-kan kísietett a folyosóra, hogy a zaj eredetéről meggyőződjék. Legnagyobb meglepetésére

az egyik folyosóról nyíló szobában egy idegen férfitalakot látott,

aki a fiókokat próbálgatta kinyitni. Laczkó egy kis ideig csendben maradt, majd amikor a betörő elhaladt annak a szobának ablak előtt, hol ő állt, késsével felé sujtott. A szúrás nem talált, de a betörő hátrahúzódott,

előrántotta revolverét és háromszor egymásután Laczkó felé lőtt. A három golyó közül kettő talált és Laczkó hangtalanul összeesett, melléből patakzott a vér.

A betörő egy ugrással mellette termett, miután menekülésére csak egy mód volt az ablak. feltépte annak szárnyait, kiugrott a kertbe és a kerítésen keresztül máshová elmenekült.

Az idős gazdálkodó a lövések zajára felébredt, kirohant és a legnagyobb megdöbbenésére vérben fetrengve találta fiát. Fellármázta a szomszédokat, a csendőrséget, azonban a betörőnek hiult helyét találták. Csakhamar megérkezett Zinveliu Emil dr. orvos, aki megállapította, hogy Laczkó István jobb karját érte az egyik golyó, míg

a másik golyó pontosan a szíve alatt a mellébehatolt.

Intézkedésére azonnal kórházba szállították a súlyosan sérült embert, akinek állapota életveszélyes. Időközben megindította a csendőrség a vizsgálatot. A tüzetes helyszíni szemle eredményeképpen az ablak alatt a nedves földben lábnyomokat találtak. Megállapították, hogy a betörő az ablakon keresztül jutott be a szobába, ahol, mint aki ismerős a helyszínnel, egyenesen a szekrényhez sietett és annak felső fiókjait nyitotta ki.

Ugyancsak Rohácsnál már ez év tavaszán megkíséreltek betörést, akkoriban az idős gazdálkodó ébredt fel a zajra, kirohant és birokra kelt a betörővel. Felesége szintén segítségére sietett.

Rohács fokosával megsebesítette a harc helyében a betörőt, aki véresen elmenekült.

Érdekes, hogy akkoriban szintén a szekrény előtt érték tetten a betörőt, aki az alsó szekrényfiókokat nyitotta ki. A csendőrség biztosra veszi, hogy ugyanaz a személy követte el a mostani gyilkos merényletet, aki a legutóbbi betörési kísérletet hajtott végre. Miután akkor az alsó fiókokban nem talált pénzt, most a felső fiókokat próbálta ki, de ezúttal sem „dolgozott” eredményesen.

A véres rablómerénylet általános izgalmat keltett Pecicán és remélik, hogy a gondos csendőri nyomozásnak eredménye lesz és egyszer és mindenkorra megtisztítják Pecicát a gyanus elemektől, hogy elejét vegyék a hasonló betörési, vagy gyilkossági kísérleteknek.



ELÉRKEZETT AZ IDEJE

hogy régi rádiója helyébe újat vegyen

Új készülék vásárlásánál követelje meg hogy az ne csak a belföldi, hanem a külföldi állomásokat is teljes hangerővel hozza. Jó vételt nyújtson minden hullámhosszon, kezelése kényelmes legyen, egyszerűen igényeljen teljes mértékben megelégedést. — Ezt nyújtja Önnek a 3+2 csöves reflex kapcsolású



ORION 303

KAPHATÓ MINDEN ORION RÁDIÓKERESKEDŐNÉL.

Fedák Sári

megsürgönyözött Budapestre amerikai ügyvédjének címét

Texasban tartózkodik a világhírű magyar primadonna — Könnyen árulója lehet Fedáknak az elküldött sürgöny

Budapestről jelentik: Az amerikai Fedák afférről még mindig nincs tiszta képe senkinek Budapesten. Sem a hatóságoknak, sem pedig Fedák legközelebbi barátainak. Amerikából nem jön értesítés és a hivatalos körök az érdeklődőket azzal hártják el, hogy semmit sem tudnak az esetről. Az kétségtelen, hogy a nyomozólevelet a losangelesi Grand Jury még nem vonta vissza, mert az amerikai lapok közül egyik-másik még mindig közli az amerikai hatóságok közözlőlevelét.

Fedák hollétéről viszont Pesten semmit sem tudnak. A képzelet szárnyaiba bízták a színésznőt, akit a fantázia hol itt, hol ott véli feltalálni. A legutóbbi hírek már azt mondják, hogy Fedák Texasban tartózkodik. Ide vonult el súlyos helyzetében.

Mindenesetre érdekes az a távirat, amely Fedák Sári budapesti ügyvédjének, dr. Szász Bélának érkezett. Ebben a táviratban Fedák közli Szász Bélával kaliforniai ügyvédjének címét. A távirat előtt értetlenül állnak Fedák barátai, mert hiszen, ha a színésznő ellen elfogatási parancs van és azt foganatosították, akkor Fedák valószínűleg — ezt is megsürgönyözött volna. Ezzel szemben viszont, ha az elfogatási parancs érvényben van, de őt esetleg még nem találták meg az amerikai detektívek, akkor meglehetősen merészség a művészről, hogy a sürgöny feladásával egyidejűleg, automatikusan, megjelöli — ha nem is pontosan — tartózkodási helyét.

CENTRAL CORSO

4, 6 1/2 és 9 órákor 5, 7 1/4 és 9 1/2 órákor

ANYOMORULTAK

(I. rész.)

Főszereplő: **HARRY BAUR.**

SELECT: Premier! 5, 7 1/4 és 9 1/4 órákor.

Vége egy uriaszony!

(Gyertyafénynél).

Kitűnő vigiáték, főszereplői:

Lukács Pál, Elissa Landl, Nils Asther.

Jön: **A NYOMORULTAK II. része,** holnaptól a **CENTRAL**-ban.

Képkerekek

5238

gyári árban

Freimann József

ARAD, Bulev. Reg. Ferdinand No. 9.

Ajándék 1 doboz csokoládébonbon

Ne feledje el, hogy már a nagymamája is nálam vásárolt. Szaloncukorka legolcsóbb árban!

H I R E K

Faragó Rezső élvezetes előadása
a Lloyd Társulat első előadó-
estélyén

Arad régi, legendás hírlapírásának, zsurnalisztikai életének és bankvilágának derűs, jellegzetes epizódjai elevenedtek fel abban a mindvégig szórakoztató előadásban, amelyet „Iró és bankár” címen Faragó Rezső, az Aradi Általános Takarékpénztár Rt. vezérigazgatója tartott ma este a Lloyd Társulat helyiségében. A Lloyd vezetősége elhatározta, hogy sorozatos előadóestélyeket rendez és ennek bevezetője volt Faragó Rezső mai felolvasása.

A gyakorlott stílusza könnyedségével és finom humorával keltette életre Faragó Rezső a Lloyd Társulat egykori évtizedek előtti vezetőségének rég elköltözött markáns alakjait. Elsősorban is Arad néhai pénzügyi életének egyik kimagasló egyéniségéről, Wallfisch Arminről beszélt, aki maga is irodalmi tevékenységet fejtett ki és akihez Faragó Rezső, mint fiatal újságíró „anyagért”, információért járt. Megemlékezett Wallfisch Armin híres újsággyűjteményéről, amelynek sorában helyet foglalt a legrégebb aradi napilap első évfolyamának legelső bekötött példánya. Különös hirdetésekre akadt az, aki ebben az évfolyamban lapozott. Így például az egyik arról adott hírt, hogy *Deutsch Ignác — a mai Hatványok őse — a kirakodó vásár alkalmából árult kávékat a n. é. közönségnek.* Megemlékezett dr. Radó Károly aradi ügyvédéről, aki „Carolus” néven írt humoros karcolatokat, *Ottenberg Tivadarról, a híres aradi vezérigazgatóról, Leopold Zsigmondról, dr. Steinhardt Mórról, majd pedig néhány frappáns szöveget a Lloyd jelenlegi vezetőségéről is.*

A nagyszámú, előkelő hallgatóság mindvégig figyelemmel hallgatta végig az érdekes és régmúlt idők reminiscenciát idéző előadást, amely — egy rövid félórára — újra megismertette az egybegyűlt közönséggel Faragó Rezsőt: a szípkázó szellemű író.

— **IDŐPROGNÓZIS:** Ételk déli szél, sok helyen eső, néhány helyen záporosó, a hegyeken havazás. A hőmérséklet valószínűleg alig változik.

— **Samsonovici tábornok új vezérkar-főnöki kinevezése.** Bucurestiből jelentik: Károly király a vezérkar főnökévé ismét Samsonovici tábornokot nevezte ki, míg az eddigi vezérkar-főnököt, Antonescu generálist a pitești-i hadosztály parancsnokává tette meg.

— **Osztrák kitüntetések magyar államtitkárok részére.** Budapestről jelentik: Miklós osztrák szövetségi elnök Darányi Kálmán magyar miniszterelnökségi államtitkárnak az osztrák érdemrend elsőosztályu nagykeresztjét, bárciházi Bárczy István államtitkárnak a rend nagykeresztjét, báró Károly Károly miniszteri osztályfőnöknek a rend középkeresztjét és Szép László miniszteri osztálytanácsosnak a rend tisztikeresztjét adományozta.

— **Új „légitámadás” Bucurestiben.** Bucurestiből jelentik: Néhány nap múlva újból próbálégitámadást rendeznek Bucurestiben, de ezúttal nemcsak egy kerületben, hanem a főváros egész területén.

Ejféli revolveres dulakodás
egy aradi téren

Szerelmi ügy áll a dulakodás hátterében.

Az elmúlt éjszaka a Pestei-téren revolverlövés dördült el. Csakhamar futólépésben rendőrök kerültek elő, akik a dulakodó alakokra lettek figyelmesek. A verekedők egyike, amikor meglátta a rendőröket közeledni, futásnak eredt. A rendőrök többször felszólították a megállásra, de a menekülő nem állt meg. Az utolsó felszólítás után a rendőrök a levegőbe löttek, ez használt, mert a férfi megállt.

Kiderült, hogy két fiatalember nőket kísért haza, amikor a férfi beléjük kötött. A fiatalemberek leintették a bőrkabátban levő, idősebb férfit, mire ez revolvert rántott és az egyik fiu mellének szegte. A fiatalemberek rávetették magukat az éjszakai támadóra és dulakodás közben dördült el a revolver. Mind a hármukat előállították a központi rendőrségre, ahol megindult ellenük az eljárás.

minden detail vevőnek, aki 100 lei értékű KARACSONYI csokoládéárut vásárol.

„Csokoládékirály” gyári lerakata: Str. Metianu. Legolcsóbb árak. — Leggazdagabb választék. 5114

minden detail vevőnek, aki 100 lei értékű KARACSONYI csokoládéárut vásárol.

— Megkezdik Dumitrescu tábornok vagyoneellenőrzési perének tárgyalását. Bucurestiből jelentik: Az ilfovi törvényszék holnap kezd meg Dumitrescu tábornok vagyoneellenőrzési perének tárgyalását.

— **UJABB KISEBBSÉGI TANÁRI NYELV-VIZSGA.** Bucurestiből jelentik: A közoktatásiügyi minisztérium a kisebbségi tanárok ügyében újabb határozatot hozott. Az intézkedés szerint azon kisebbségi tanárok működését, akik az augusztusi ellenőrző vizsgán résztvettek, még e hónap folyamán felülvizsgálják és január 9-ike és 15-ike között újabb nyelvvizsgára utalják őket.

— Kalinin fogadta a moszkvai román követet. Moszkvából jelentik: Kalinin, a szovjet köztársaságok végrehajtó-bizottságának elnöke ma a Kremlben kihallgatáson fogadta Edmond Ciuntut, Románia meghatalmazott miniszterét, aki átnyújtotta neki megbízólevelét.

— Dr. Gárdos szülész-nőorvos rendel d. e. 9—11-ig, délután 2—5-ig Piata Catedralai 5.

— Bécsi operaművészek berlini inváziója. Bécsből jelentik: Clemens Kraus, a bécsi állami Opera volt karnagya, akit Hitlerék a berlini állami Opera élére szerződtettek, már nem is vezényel többé Bécsben. Kivüle Berlinbe szerződtettek Manowarda József és Volker Ferenc énekesek is.

T Á V I R A T

BENE & COMP

Butorközpont

ARAD.

Csillárarakat további husz százalékkal le-
szállítjuk.

UNIO VAGONGYÁR.

5807

— Roman Valér dr. szenátorjelölt. Bucurestiből jelentik: A január 25-i részleges szenátorválasztásnak a kormány Alba megyében Roman Valér munkügyi alminisztert jelöli.

— Módosítják a Jegybank alapszabályait. Bucurestiből jelentik: A Tempo értesülése szerint Dinu Bratianu, Slavescu pénzügyminiszter és Dumitrescu, a Banca Nationala kormányzója ma tanácskozásokat folytattak, amelyeken a jegybank alapszabályainak módosítását beszéltek meg. A Banca Nationala igazgatótanácsa ezzel az ügyvel kapcsolatban ma délután szintén ülést tartott.

Megkezdődött az olcsó zsebkendő-vásár
RUTKAY & BOTYE cégnél

— A textilgyárak panasza a minisztérium előtt. Bucurestiből jelentik: Az ipar- és kereskedelemügyi minisztériumhoz a textilgyárak részéről panaszok érkeztek be, hogy nem kapnak engedélyt az anyag behozatalára az új kontingentálási rendszer következtében. A minisztérium ezután hívja fel a gyárak figyelmét, hogy nem kaphatnak engedélyt, csupán a napi egy turnusban, 8 órás munkaidőhöz, mindaddig, amíg a behozatali lehetőség nem emelkedik.

Modern háló- és ebédlő butorket
a legjobb kivitelben kedvező áron vásárolhat:
BUTORÖZLET Str. Brancoviol 1.
(v. Földes-palota)
Butorüzem: Calea Saguna 134. 52:3

LEGUJABB SPORT

Budapest—Rotterdam
válogatott mérkőzés

5:4 (2:2)

Sáros, csuszós pályán, változatos szép küzdelem után győzött a budapesti válogatott. Az első gólt a hollandok érték el Sutton révén, ezt Titkos egyenlíti, majd Vincze lövi a vezető gólt, mire a holland balösszekötő felel. A második féldőben Solti center helyén Avar játszott, míg Háda helyett Szabó védett. Titkos lötte a második féldő első gólját, mire a holland két góllal válaszolnak. Az egyenlítő gólt a pompásan játszó Titkos szerezte meg, míg a magyarok győztes gólját mintaszerű csatárakció után Vincze lötte.

A Cambridge—Oxford 1:0 (0:0). Hagyományos egyetemek közötti mérkőzés, amelyet a szerencsésebb Cambridge nyert meg. Az ezt megelőző rugby mérkőzést szintén Cambridge nyerte 29:4 arányban.

Sorsjegyeket a húzás napján már
nem lehet venniA sorsjegyirodák péntek este 8 óráig állanak
a felek rendelkezésére.

Arad, 1934. december 12. Az Állami sorsjáték módosított játékterve szerint szombaton, 15-én tartják a II-ik osztály húzását. Kétségtelen, hogy az elmúlt öt játék alatt sokan gazdagodtak meg a sorsjátékon, de még ennél is keveset több az újabb tervezet. A II-ik osztály húzása után öten lesznek milliómossá és több mint 7000 szerencsés nyertes gazdagja. A sorsjegyvevőknek fontos azonban azt is tudni, hogy szerencseszámuk kiváltását ne halogassák, mert

a régi rendszertől eltérően, most már nem
lehet a húzás napján fizetni.

A II-ik osztály sorsjegyeire az utolsó fizetési nap pénteken, 14-én van. Mint értesülünk, az aradi bizományosok minden este 7 óráig állnak ügyfeleik rendelkezésére, míg pénteken, 14-én este 8-ig lesznek nyitva, hogy mindenkinek módjában legyen sorsjegyét kiváltani, amire — mint említettük — a húzás napján már nincs alkalom. 5320

— Archöre gondos ápolást igényel! Földesféle Margit-krém mindennapos használata biztos védelem a változó időjárás ellen.

— Ha az arcszine fakó, szürkésárga és tekintete bágyadt, ha szomorú, hangulata nyomott és nehéz álmok gyötrik, ha a bél tulságos rothadási folyamatai gyomorfájás és epepangás kinezak, olyankor tanácsos néhány napon át reggel éhgyomorra egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet innia. Az orvosok azért rendelik már régóta a Ferenc József vizet oly gyakran, mert ez a rosszullet okát rendszerint gyorsan megszünteti és az egész szervezetet felfrissíti.

— **Turista előadás.** Nagy mikológiai felkészültséggel tartott szerdán este az Iparos Otthon olvasótermében a turisták részére Záray Jenő áll. gimn. tanár, az SCA aradi Czárán-osztályának agilis elnöke szakelőadást az ehető és mérges gombákról. Előadásának első részében a mikológiai előadás emlékeztet meg, megemlíti, hogy a tudomány ma a világon közel 90.000 gombafajt ismer. Érdekesen ismertette a gombák részeit, majd hosszasan szólott az ehető és mérges gombákról, azok felismeréséről, a gombamérgezés tüneteiről. Az ismertett gombákat 21 képpel szemléltette, ami a gombák felismerési lehetőségét nagyban elősegítette.

SZÖRMÉT fest szápen, színtartóan, olcsón:
Str. Numa Pom
pilla 82—84. sz
Megbízások leadhatók még: 3957

Magyar gépkereskedőnél, Str. Románu'ul 5.

— Ma az alantli gyógyszertárak tartanak éjjeli
szolgálatot:

ANGEL: Piata Catedralai.

KESZTENBAUM: Str. Ghiba Birta.

OMESCU: Bulvardul Regina Maria.

Hersch Andor dr. előadása a Kölcsey-Életiskolában

Az álomhit, babona, jóslások, lelki gátlások

A Kölcsey Életiskola szabadegyetemi sorozatában az este negyedszer töltötte meg az Iparos Kulturház termét a tudnivalók sokasága. **Hersch Andor dr.** ideg orvos kipróbált kitűnő előadásában szórakoztató könnyedséggel szereztek a hallgatók világos ismereteket az alvás és álom összefüggéséről, a babonák keletkezéséről és hatásairól okairól és a jóslásokban való hit jelentőségéről. Nem elvont tudományos tételeket fejtegetett az előadó, hanem mindnyájunk életének mindennapos jelenségeibe vitte be a mai lélektudomány életkedvet tenyészítő világosságát és melegét. A megértésből származó életkedv ma különösen fontos, mert az életküzdelmek minden ember idegrendszerének teljesítőkéességét a legvégsőkig fokozva kívánják meg s azért fel kell szabadítani a lelket a lehetőségig a különböző gátlásoktól. A lélekerő nyilvánulásaiban ilyen gátlások az álomban hívés, a sokféle babonák és a jóslásba vetett hit is. Az alvásnak gyakori kísérője az álom, mellyel szemben sokszor nemcsak a kisműveltségű ember áll tanácstalannul. Hajlandó az ember az álomfejtők mesterkedése nélkül is az álomban egy titokzatos hatalomnak rémitő vagy biztató utmutatását látni. Freud tanár psychoanalitikus tanításaival mutatja ki **Hersch dr.**, hogy az álomnak nincsenek jövőmutató tulajdonságai, az álom valójában a tudatalatti ének sajátos megnyilvánulási formája. Az előadó ezután jellegzetes példákon magyarázza meg a babonahit lelki okait, melyeket természettudományos felvilágosítással kell megszüntetni, de sokszor a babonahit olyan éltető lelki gátlás, melynek elhárítására az ideg orvos tudásereje kell. A jóslásokban való hit is a kezdetleges korok öröksége, mellyel annál többet él az ember, mennél súlyosabbak az életviszonyok. Mulatságos és komoly esetek részleteivel mutatta be a jóslások mechanizmusát, melynek legszükségesebb tényezője a jámbor hiszékenység, mely a jósló általános szóözönébe a saját életkörülményeit beilleszteni engedékenyen kész. A tanulságos és szórakoztató fejtegetéseit abban foglalta össze **Hersch dr.**, hogy a testedzéshez hasonlóan a lélekedzés is szükséges, mert a babonára, varázslatok és jóslásokra hajló emberek az élet mai izgalmas versenyében a pusztulásnak vannak kitéve.

A tudásban meggazdagodott közönség meleg elismeréssel bucsuzott a Kölcsey Életiskola kitűnő előadójától, aki után a jövő szerdán a karácsonyi szünet előtt utolsóként dr. **Rácz Sándorné** fog előadni.

— Megjelentek az első népszavazási hírdetmények a Saar-vidéken. Saarbrückenből jelentik: A Saar-vidéken ma megjelentek az első népszavazási hírdetmények. A kiragasztott plakátok közlik, hogy január 13-án tartják meg a népszavazást, amelynek titkos jellegét a legteljesebb mértékben meg fogják őrizni. A szavazók ugyanis szavazólapjaikat elzárt fiúlkében töltik ki, kettős borítékba helyezik és átadják a teremben levő szavazatszedő-bizottságnak. A szavazatok összeszámlálását a semleges államok kiküldöttjeiből álló népszavazási bizottság maga végzi el.

— Egészségügyi engedély kell a gyufafaktárak működéséhez. Az aradi Kereskedelmi és Ipar-kamara hivatalosan közli: Az egészségügyi miniszter újabb rendelete értelmében az összes gyufafaktárak és gyufa árusításával foglalkozó üzletek kötelesek egészségügyi engedélyt váltani. A Kamara ezután hívja fel az érdekeltek figyelmét, hogy tegyenek eleget a rendelet előírásainak, nehogy kellemetlenségeknek és felesleges költségeknek tegyék ki magukat. Magától értetődik, hogy azoknak az üzletnek, amelyek már eddig is egészségügyi engedéllyel bírtak, külön a gyufa árusítására nem kell újabb egészségügyi engedélyt váltaniuk, ha csak nem tartanak külön gyufafaktárt.

URANIA
MA, csütörtökön 5, 7¼, 9¼ órakor
Gálapremier! 100% német!
Krisztina királynő
A legcsodálatosabb film. Ilyen még nem volt és nem is lesz. Rendezte: ROUBEN MAMOULIAN.
Főszerepben: az isteni
GRETA GARBO
Marina hercegnő és a kentli herceg
Londoni esküvője.

— Visszavonja Aradváros egyik sérelmes rendelkezését. Az Aradi Építőiparosok Szindikátusa a tímsóarai revíziós-bizottsághoz fellebbezte meg azt a városi rendelkezést, amely az Építési Testületen kívülálló vállalkozók jogait korlátozta. A revíziós-bizottság szerdán tárgyalta az ügyet és helyt adva a fellebbezésnek, arra kötelezte Arad városát, hogy a régi, szerzett jogokat e téren továbbra is respektálja és a kiadott rendelkezést vonja vissza. Remélhetőleg ezzel a döntéssel vége szakad Aradon az építési szakmában újabban felmerült ellentéteknek és személyi viszályoknak.

— A zeneszerző özvegyének drámája. Bécsből jelentik: Fall Leó zeneszerző özvegye mára virradó éjjel Bécsben megmérgezte magát és meghalt. Tettének oka ismeretlen.

— 500 kábítószerkereskedőt tartóztattak le Amerikában. New-Yorkból jelentik: A szövetségi hatóságok szombaton váratlanul az egész országra kiterjedő intézkedéseket fogantatosítottak a kábítószerkereskedelelem ellen. A sok helyen megtartott általános rendőri portyázás során mintegy 500 embert tartóztattak le: kábítószerkereskedőket, a messze szétágazó szervezet tagjait és vevőiket. Sokezer dollár értékű kábítószer foglaltak le. Csikágó kínai negyedében 11, Pittsburgban 8 kínait fogtak el. A clevelandi kábítószerárusok vevői közt sok diák is volt, akiket ingyen mintákkal nyertek meg a kábítószerek élvezetének.

K. P. ...
R. p.
**Tisztátlan,
pattanásos arc,
zsíros fénylő
bőr ellen:
Földes-féle
Marait Crème**
J. Hormet

— Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesoványosodás, sápadtság, mirigybetegségek, ekcémák, furunkulusok eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűviz gyorsan szabályozza a belek annyira fontos működését és a vért biztosan felfrissíti.

A GRIPPA
legelső tüneteinél
alkalmazzunk egy
THERMOGENE
Kötést
Revulsív és fájdalomcsillapító vatta,
mely a tüdő és bronchiák
vértódlását meggátolja.
Kapható az összes drog-
riákba és gyógyszerárakba.

— Könnyű járása lesz, ha cipőjébe talpbetéttet vesz. Gipszlenyomat után is készít Salvator-cég. P. Avram lancu 21. 5226

— Az Aradi Nyugdíjasok Kölcseños Segélyző Egyesületének hivatalos közleménye. Feikérjük mindazon CFR-, volt MÁV- és ACSEV-nyugdíjasokat, akik arcképes igazolványaikat még nem hozták be és azok érvényesítését óhajtják még a folyó évben, haladék nélkül hozzák be ugy a maguk, valamint családtagjaik arcképes igazolványait és nyugdíjkönyvüket egyesületünk hivatalos helyiségébe (Bulev. Regina Maria 18-), mivel a későbbben beérkező arcképes igazolványok érvényesítése csak a jövő hó folyamán lesz eszközölhető. Egyben felhívjuk Bodor István, Tankó Bálint, Martin Péter, özv. Gerendi Józsefné, özv. Szelen Jánosné, özv. Sáfrány Anna, Badovits Sándor, Tornea Demeter és özv. Aggyölgyi Mária CFR-nyugdíjasokat, hogy a CFR központi pénztáránál sürgősen jelentkezzenek. Az elnökség.

Házinyulak támadása egy falu ellen

Körülbelül száz évvel ezelőtt telepítették meg Ausztráliában a házinyulak. A házinyulak e száz év alatt annyira elszaporodtak, hogy ma már minden ausztráliai lakóra ezer házinyul jut. Ezek a házinyulak szabadon élnek Ausztráliában és mivel óriási módon elszaporodtak, nagy károkat okoznak. Lelegelik a veteményeket és behatolnak a farmokra is. Legnagyobb pusztítást Queenslandban, St. Georges környékén vitték véghez a házinyulak. Egész hadsereg házinyul letarolta a közelben levő földeket, behatoltak a faluba és elárasztották a farmerek istállót. A farmerek többszáz házinyul utóttek agyon és csak így sikerült a pusztító nyul-sereget más irányba téríteni.

— Egy híres orvostanár az egyik pacienseknőjének, aki mindig bőbeszédű magyarázatokat óhajtott nagyon melegen ajánlotta a Sloan's Liniment-et és azt bizonyítgatta előtte, hogy minden ember házában kellene lenni egy üveg Sloan's Liniment-nek. A hölgy erre azt kérdezte, hogy létezik-e ember, aki e szert nélkülözni tudja. Az orvos így válaszolt: „Legfeljebb egy órált a gummicellájában, mert az nem jön érintkezésbe a való világgal. De még ez sem nélkülözheti, mert kaphat reumát vagy oldalnyílást s akkor okvetlenül szükséges a Sloan's Liniment". Minden élő embernek szükséges a Sloan's Liniment.

KRISZTINA
KIRÁLYNŐ
Garbo
URANIA

A jugoszláviai magyar kiutasítások ügye az angol alsóház előtt

Sir Simon külügyminiszter Pál jugoszláv régensherceg intervenciójának sikeréről — Megszüntek a kiutasítások

Szegedről jelentik: A jugoszláviai kiutasítások ugyilátszik megszüntek. Szerdán egyetlen kiutasított sem érkezett Jugoszláviából Magyarországra. Kedden este Szöreg felől az utolsó kiutasított jött meg. A Belgrádból érkezett jelentések arról szólnak, hogy a jugoszláv hatóságok beszüntették az intézkedéseket, melyek a kiutasításokra vonatkoznak. A magyar Vöröskereszt Egyesület, mely ebben az ügyben a genfi Vöröskereszt Egyesülethez fordult, szintén ilyen közlést kapott Genfből, ahonnan az ottani egyesület a belgrádi Vöröskereszt Egyesülettől érdeklődött. A genfi egyesület a belgráditól ugyanis tegnap délelőtt kapta meg a választ, amely szintén arról szól, hogy a kiutasítások megszüntek.

Itt írjuk meg, hogy az angol alsóház mai ülésén a jugoszláviai magyarok kiutasításáról szóló interpellációk töltötték ki. Interpelláltak: Sir Robert Gower, Frazer, Wedgwood ezredes, Sir Cooper és Rawson. Az interpellációkra Sir Simon külügyminiszter összefoglalóan válaszolva, kijelentette, hogy a jugoszláv-magyar vitát illetően, már

Színház — Irodalom — Művészet

* Az aradi Városi Színház e heti műsora. Csütörtök délután 4 órakor: Mágus Miska. (A jó gyermekek részére. Ingyeneladás. Minden második jegy ingyen.) Csütörtök este 9 órakor: Hazudik a muzsikaszó. (Szenzációs operettreprez.) Péntek este fél 9 órakor: Az anyasziv. (Ujdonság, negyedszer. Minden második hely ingyen. Horváth Mici felléptével) Szombaton román előadás. Vasárnap délután 6 órakor: Hazudik a muzsikaszó. (Operett). Vasárnap este 9 órakor: Érik a buzakalász. (Erényi Böske legszebb alakítása).

* Lyon Lea. (Bródy Sándor-émléket az aradi színházban). Halott költő szavai váltak ma élétté, megrázó és döbbenetes élétté az aradi színpadon. Az előadás — amely Forgács Sándor gondos és lelkiismeretes rendezői kezének nyomát viselte magán — nagyobb közönséget érdemelt volna és a darab további előadásain ez a közönség bizonyára nem is fog hiányozni. Az együttes mindenben alkalmazkodott a darab különös, idegen hangulatához és pergő, összeforrottan kerek előadásban keltette életre Lyon Lea tragikus történetét.

* Délután 4 órakor: Mágus Miska. A jó szülők és jó gyermekek ma délután találkoznak a magyar színházban, ahol csak az 5 részükre a legszebb magyar vigoperett, a „Mágus Miska” kerül színre az ingyen-ciklusban. Minden szülő ingyen hozhatja el gyermekét ma délután a színházba, mert minden megváltott jegy mellé egy helyet teljesen díjtalanul, vagyis ingyen szolgáltat ki a pénztár.

* Este fél 9 órakor: Hazudik a muzsikaszó. Erdélyi Mihálynak, a magyar operettek koronázatlan királyának legszebb operettje: a „Hazudik a muzsikaszó” kerül felújításra. Aki meg akarja fürdetni fáradt idegeit egy hangulatos és finom operett élvezetes előadásának gyönyöreiben, az ma este okvetlenül nézze meg a „Hazudik a muzsikaszó”-t.

* Pénteken este: Anyasziv — ingyen! R. Horváth Mici legragyogóbb alakításával a címszerepben az „Anyasziv” kerül előadásra pénteken este. Minden megváltott jegy mellé egy helyet ingyen szolgáltat ki a jegypénztár mindazoknak, akik Sacha Goroden legszebb művét, az „Anyasziv”-et látni akarják. Az „Anyasziv” premierjén nem maradt szem szárazon és a közönség az előadás végén alig tudott távozni a színházból. Most, pénteken nézze meg mindenki az „Anyasziv”-et, akiknek eddig nem volt alkalma, mert lekerült a műsorról és így többet nem lesz alkalma.

tegnap részletesen nyilatkozott a genfi egyezségről. Tény az, hogy a mult napokban Jugoszláviából két-hármezer embert kiutasítottak, értesülésünk szerint azonban az érintettek részint magyar állampolgárok, részint kétes állampolgárságu emberek voltak s így a kisebbségi védelemről szóló egyezmény alá nem esnek. Mégis nagy hatást gyakorolt az angol kormányra az érintettek szenvedése, főleg pedig annak fontossága, hogy a mai időkben mindent kerülni kell, ami még jobban elmérgesíti a nemzetek viszonyát. Ezért az angol kormány már napokkal ezelőtt javaslatot tett a belgrádi kormánynak, hogy a kiutasításoknak vessen véget. Értesülésünk szerint Pál herceg intervenciójára ez meg is történt.

Az építkezési tevékenység rendezéséről szóló rendelet új intézkedései

Az utóbbi időben egyes helyeken — bizonyára téves információk alapján — építésztestületi tagok névsorát közölték, azzal, hogy a jövőben csakis e névsorban közöltek jogosultak épületek tervezésére és vállalására, arra való hivatkozással, hogy az aradi építészek közül csak ők lettek felvéve az újonnan megalakult Építész Testületbe. Miután ezen közlések alkalmasak arra, hogy az építető közönséget károsan befolyásolják és tévútra vezessék és a többi vállalkozóknak anyagi és erkölcsi károkat okozzanak, kötelességünknek tartjuk a valóságnak megfelelő helyzettől az építető közönséget az alábbiakban tájékoztatni:

A f. évi 84. sz. Monitorul Oficialban 27.557. szám alatt megjelent a közoktatásügyi minisztériumnak egy rendelete az építési tevékenység rendezése céljából, mely úgy intézkedik, hogy a jövőben:

Minden II-od emeletnél magasabb építkezésnél az építető külön tervezőt és külön vállalkozót tartozik alkalmazni. Ezen épületek tervezését — az ökirályságbeli rendszerhez hasonlóan — csak a nemrég létesült Építész Testület tagjai végezhetik, akik azonban a törvény értelmében vállalkozók nem lehetnek. Ugyanezen törvény biztosítja a szerzett jogokat, melynek értelmében a Testületbe be nem lépett építészek és vállalkozók, kiknek eddig megvolt a tervezési joguk, azt tovább gyakorolhatják és építhetnek minden olyan épületet, amit eddig is jogukban állott építeni. Miután ezen törvény értelmében csak a tervező építésznek kell Testületi tagoknak lenni, több aradi építész és vállalkozó, akik továbbra is vállalkozók akarnak maradni, teljesen feleslegesnek tartották a Testületbe való belépést, miután véleményük szerint Aradon ilyen sok tervező nem tud megélni, másrészt azért sem, miután szerzett jogait, mely szerint az általuk építendő épületet tervezhetik is, mint eddig, a vonatkozó rendelet amúgy is biztosítja részükre.

Ennek dacára az utóbbi időkben ezen törvényileg biztosított, szerzett jogokat, egyesek, főleg azok közül, akik nagy utánajárással, fáradságot és költséget nem kímélve, az elismert építészek kategóriájába nyertek felvételt — minden uton és

FIGYELEM!

a MODERN

divatszalon december 4-ikétől a Strada Eminescu 8. sz. alá költözik.

Kész gyermek ruhák legszebb és legolcsóbb kivitelben és női ruhák megrendelésre.

Olcsó karácsonyi vásár!

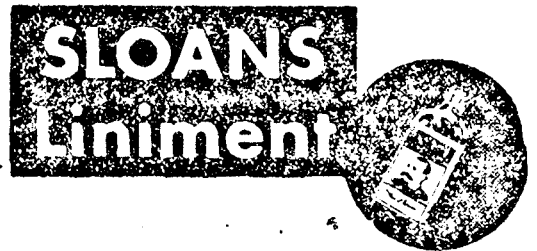
Mielőtt gyermekének új ruhát vesz az ünnepekre, tekintse meg kirakataimat!



Csak eldörzsölni és a fájdalmak alább hagynak!

A reuma, az ischiás, a hát-, izületi- és az izomfájdalmak kétségbe ejthetik az embert. Mint a megváltás hat ezen esetekben egy pár csepp Sloan's Liniment! Millió esetben vállott be, biztos és azonnali hatása miatt az egész világ értékeli. Még ma tegyen egy próbát.

EGY ÜVEG VOLT ÁRA LEI 75
ÚJ MÉRSEKELT ÁRA ÜVEGENKÉNT
LEI 60



Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.
Egy üveg ára 60 Lei.

módon, még a nyilvánosság megtévesztésével is el akarják gáncsolni — és maguknak e réven előnyöket óhajtanak szerezni, a többiek rovására.

Megvagyunk győződve arról, hogy az építető közönség tisztában van azzal, hogy a nagy áldozatok árán megszerzett tervezési jog még nem jelent egyben tervezői tudást is és miként eddig, ezután is azokat fogja bizalmával megajándékozni, akik legjobb tudásukkal szolgálhatják érdekeit és akik — függetlenül attól, hogy beléptek-e az Építész Testületbe — működésükkel és eddigi alkotásaikkal bebizonyították, hogy az építető közönség bizalmára érdemesek.

Miután az építésztestületi törvény vonatkozó azon határozott rendelkezését, hogy a Testület tagjai vállalkozói ténykedést nem gyakorolhatnak, sem a t. tagok, sem a törvényt végrehajtó hatóságok nem respektálják, a magunk részéről a legerélyesebb intézkedéseket fogjuk a jövőben megtenni, minden olyan esetben, midőn Testületi tagok illetéktelen vállalkozói konkurenciát akarnak kifejteni, azokkal szemben, akik megelégedtünk régi hivatásunkkal.

Arad, 1934 december 12.

Aradi és Aradvidéki Építő Iparosok Szindikátusa.

A TUBERKULÓZIS

bármely formájának gyógyítására
Dr. Adr. Széchéhaye Genfből
és más orvosok az

„UMCKALOABO”

gyógyszert (Stevens Kurát) ajánlják.

Kapható minden gyógyszerárban.
Képviselő: UMCKA S. A. R.
Bucuresti, Stirbey Voda 108. 5263

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A földművelésügyi miniszteriumban tartott értekezleten megállapították, hogy jövőre 50 százalékkal nagyobb buza-termés várható, mint amennyi az idén volt

Hatmillió hold földet vettek be búzával — A jövő évadban nem lesz szükség állami buzavásárlásra és a legalacsonyabb árat mázsánként 300 lejben állapítják meg — Egy vagon liszt után 10.000 lej állami új illeték bevezetését tervezik

A legmagasabb körök már most foglalkoztatja a jövő évben várható buza-termés és annak legcélszerűbb módon leendő értékesítése. Emiatt Sasu földművelésügyi miniszter értekezletre hívta össze a többi szakminiszteriumok vezetőit, akikkel részletesen megvitatta a közeli jövő teendőit. A tanácskozáson elrefektáltak a hivatalos adatokat, amelyek azt igazolják, hogy a jövő évadban 50 százalékkal nagyobb buza-termés várható, mint amennyi az ez évben volt. Az idén ugyanis csak 2 millió 800 ezer hektár (azaz ötmillió hatszáz ezer hold) föld volt bevetve és hektáronként átlag tíz métermázsás volt a termés, amely így csupán 2000 vagonra tehető, ami csupán az ország belföldi fogyasztására elég s exportra alig jut valami. Ezzel szemben a már eddig bevetett és tavasszal bevetésre kerülő búzaföldek terjedelme három és félmillió hektárra, hétmillió holdra tehető és ha csak hektáronként huszmázsás lesz is a termés, akkor is 350 ezer vagon búzára számíthatunk, amiből 80 ezer vagon lehet a külföldre kivinni.

— Ez alkalomból foglalkoznunk kell a jövő évi buzárral is — jelentette ki Sasu miniszter. — Folytassuk-e a következő szezonban is az állami intervenció vásárlást, vagy felesleges lesz-e az? Kétségtelen, hogy a jövő buzakampányban számottevő exportunk lesz és a búzát a nemzetközi piacon kialakult árak megtelepedésén kell szállítanunk. Hogyan történjen a buzaexport? Szabaddá tegyük-e azt, vagy állami irányítás mellett történjen-e meg

a kivétel. Véleményem szerint a jelenlegi gazdasági helyzet nem teszi lehetővé azt, hogy teljesen áttérjünk a szabad buzakereskedelmre.

Az ezután kifejlődött vitában az a vélemény alakult ki, hogy az új termésű buza árát a malmok számára vagononként minimálisan 30 ezer lejben (mázsánként tehát 300 lejben) kell megállapítani.

A buzakormánybiztosság intervenció vásárlásait megszüntetik, de azért a kormánybiztosság, mint ellenőrző szerv tovább működik, hogy a fenti legalacsonyabb buzaár állandóan megmaradjon.

Az értekezleten azt is elhatározták, hogy a liszt eladása után az állam egészen új illetéket (taksát) szedjen, amely vagononként tízezer lej lesz. Ebből élelmezési alapot szerveznek, amelyből a buzaexport jutalmi összegeit fizetik ki. Arra számítanak ugyanis, hogy a romániai búzáruk mégis felülmúlják a világpiacon árat és a kiviteli cégeknek kártalanítás céljából exportjutalmakat kell adni, amelyeket a liszt 10 ezer lejes illetékéből fognak kifizetni. Sasu miniszter számítása szerint a jövő évben 1500 millió (másfél milliárd) lej bevétele lesz az említett élelmezési alpnak a liszteladási állami taksából.

Végül megállapodtak abban, hogy az új buza-termésig semmit sem változtatnak a jelenlegi rendszeren és a fenti megállapításokat jóváhagyás végett a minisztertanács elé terjesztik.

Értekezlet az aradi Mezőgazdasági Kamarában a soya-bab termelése ügyében

A határozatot tett a Soya-társaság az itt termelendő soya-bab átvételére Csak az említett társaságnak adhatnak el a gazdák soya-babot Árára érkezett a Soya-társaság megbízottja

A Soya-bab, amely az utóbbi időben annyi újságicikk központjában állott — bevonult Aradra is. Az Aradi Közlöny annakidején részletesen beszámolt arról, hogy egyes fővárosi lapok támadást intéztek a Soya-társaság ellen, amely tudvalegileg a németországi I. G. Farbenindustrie érdekkörébe tartozik, hogy összeköttetései révén sikerült kieszközölnie azt a rendkívüli kedvezményt, amelyet az ország egyetlen exportőre sem élvez, hogy az általa kivitt soya-bab után befolyt devizákkal szabadon rendelkezhetik és azokból semmit sem kell átadnia a Banca Nationalának.

Az aradi Mezőgazdasági Kamarához nemrégben 222.98. szám alatt leirat érkezett a földművelésügyi miniszteriumból, amelyben a miniszterium felhívta a kamara figyelmét a soya-bab termelésére, valamint arra, hogy ennek a terméknek exportjával a Soya-társaság foglalkozik. Hasonló értelemben érkezett leirat a Mezőgazdasági Kamarák Szövetségétől is. Ebben azt tanácsolják, hogy

folytassanak az aradmegyei gazdák kísérleteket a soya-babbal és ha azok eredményre vezetnek, akkor minél nagyobb területeket vessenek be vele.

A soya-babot tudvalegileg Németország keresi. Ezt a cikket a németek eddig Mandzsuriából vásárolták, de tekintettel arra, hogy Mandzsuriába nem exportálnak, az onnan való vásárlás nehézségeket okoz és ezért Németország a soya-bab beszerzését nagymértékben kompenzációs alapon kívánja intézni. Azáltal, hogy tőlünk soya-babot vásárolna, természetesen alkalom kínálkozna arra, hogy — a kölcsönösségre hivatkozva — Romániába irányuló kivitelét fejlessze. A soya-babot a németek olajmalmokban préselik és a benne levő olajat

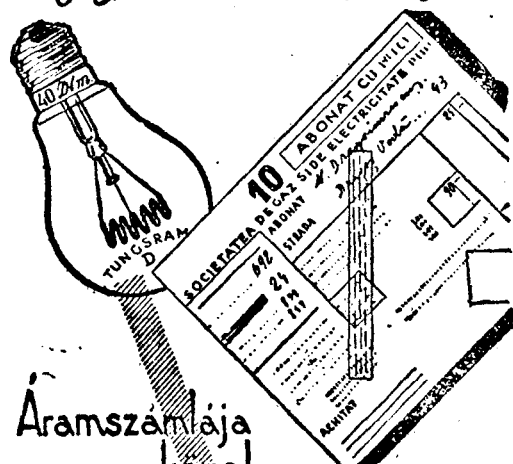
zsradékként használják fel. A megmaradt magvak kitűnő takarmányul szolgálnak, de ha megőrlik őket, akkor a liszt minőségének és főképpen sikertartalmának feljavításához is használhatók.

A miniszterium leiratának megérkezése után az aradi Mezőgazdasági Kamara érintkezésbe lépett a Soya-társasággal, amelynek részéről Fritz Konnerth igazgatóval tárgyalt, majd pedig azt kérte, hogy küldjön ki a társaság egy megbízottat, aki az itteni termelők képviselőivel tárgyaljon. Szerda délelőttre az aradi Mezőgazdasági Kamara értekezletet hívott össze, amelyen 28 arad- és bihormegyei gazdálkodó vett részt. Megjelent az értekezleten a bihori kamara igazgatója, Corbut is, míg a Soya-társaságot Siefani mérnök, a társaság technikai szakértője képviselte.

Popescu Miklós, az aradkerületi Mezőgazdasági Kamara igazgatója ismertette az előzményeket, majd pedig rávilágított arra, hogy a kamara már eddig is kísérletezett soya-babbal és hasonló kísérletek folytak a cialai mintagazdaságban, valamint Zelensky Róbert gróf Andrei Sagunán levő gazdaságán is. Kifejtette, hogy a soya 6—700 q. termést ad katasztrális holdanként, majd a Soya-társaság által felajánlott szerződéstervezetet ismertette. A társaság ugyanis minden egyes gazdával, aki a soya termelését vállalja, szerződést akar kötni, amelyben vállalkozik arra, hogy előre megállapított áron átveszi tőle a termést. A vetőmagot a társaság adná és a jövő évben minden egy kg. magért, amit a társaság adott, másfél kilogrammot kellene visszaadni,

a termést pedig métermázsánként 300 lejben árban venné át a társaság. A Soya-társaság az árut már a bevetés pillanatától a magatulajdonának tekinti és nem ad engedélyt rá.

Tegyen olcsó fényt!



Áramszámlája közel **20%**-kal csökken

AZ ÚJ KÉTSZER-TEKERCELT IZZÓSZÁL RÉVÉN

TUNGSRAM
DUPLÁSPIRALLÁMPA DEKALUMÉN SOROZATBAN

.....
hogy azt másnak eladják, vagy pedig a termés egyrésztét a gazda magának tartsa meg.

A soya-termelésével járó esetleges állami, megyei vagy községi illetékeket és adókat a termelőnek kellene fedezni.

Takácsy Miklós a szerződéshez való hozzájárulásában

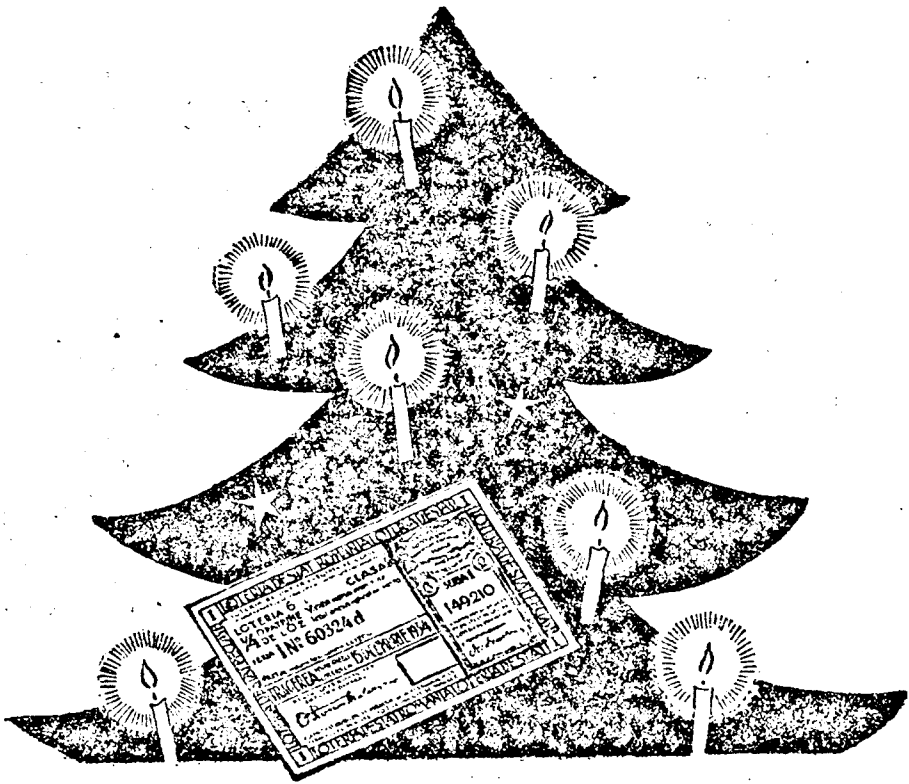
keveselte a felajánlott árat

és kijelentette, hogy tudomása szerint a németek a magyarországi termelőknek olyan árat szabtak meg, amely a világpiacon ár másfélszeresével egyenlő. Ezért azt javasolja, hogy ilyen alapon folytatásnak tárgyalásokat a társasággal. Az egybegyűttek ezt el is fogdták és megállapodtak abban, hogy ha sikerül a társasággal megegyezésre jutni, akkor kísérleteket folytatnak a soya-bab termelésén. A szerződési tervezet módosítása alkalmával annak a kérelmüknek is kifejezést adtak, hogy bizonyos előre meghatározott területen kísérleti szempontból a saját céljukra is termelhesse a soya-babot, még pedig olyképpen, hogy azt ne kelljen a társaság részére eladni. Javaslata hangzott el arravonatkozólag is, hogy az egész művelet a Kamara útján történjen, az áru átvételénél a kamara képviselője is jelen legyen és az áru ellenértékét duplikát felmutatása ellenében a Kamaránál fizesse ki a társaság. A Soya-társaság megbízottja kijelentette, hogy ehhez a társaság hozzájárul, de különben is az a tény, hogy a vállalat az I. G. Farbenindustrie érdekkörébe tartozik, megfelelő garancia a pontos lebonyolításra és fizetésre.

A mai ülésen hozott határozatokról a kamara értesíti a Soya-társaság bucuresti-i központját, a földművelésügyi miniszteriumot és a Mezőgazdasági Kamarák Szövetségét. Ha az eszközölt módosításokat a társaság központja elfogadja, akkor megállapítják a végleges szerződéstervezetet és az aradmegyei gazdák ennek alapján kötnek megállapodásokat a Soya-társasággal, egyben pedig — előre természetesen kisebb területeken — megkezdik a soya-bab termelésére vonatkozó kísérleteket.

Keresse fel Németországot és W'en—Bulanestet!

Két érdekes csoportos utazás
december 23 — január 3-ig
és
december 24 — január 2-ig
Részvételi díjak: **Lei 11.800.—**
illetve: **7.700.—**
Minden költség beleértve.
Információ, prospektus, jelentkezés a
Hamburg Amerika Linie S.A.
képviselőtől 461
Künstler U'arásí és Vi um'rodában
Arad, Bul. Regina Maria 24. Telefon 86.



Közelednek a karácsonyi ünnepek...

Már minden házban megkezdődtek a nagy előkészületek...

MILYEN kellemes meglepetés lenne, ha a karácsonyi ünnepekre milliómos lenne Ön! December 15-én, tehát 10 nappal karácsony előtt van az Állami Sorsjáték második osztályának a húzása. Ezen alkalommal a játékosok között újabb milliókat osztanak szét. **6 EGYENKÉNT EGY MILLIÓS** és számos más nagy összegű nyeremény fogja annyi ember szerencsés-jét biztosítani. Miért ne legyen Ön is azok között, akik a karácsonyi ünnepeket boldogan ünneplik? Játsszon az Állami Sorsjátékon, amely 200 lei-ért, milliómossá teheti Önt.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

HUZÁS
December 15-én.

Vásároljon a 2-ik osztályra sorsjegyet és
siessen megújítani sorsjegyet idejében!

BANCA ILIESCU S. A. CLUJ főelárusító.

Képviselet Aradon: Str. Brătianu No. 3

GOLDSCHMIDT SORSJEGYEK
SZERENCSEJE HAGYOMANYS!

Vevve sorsjegyet a **WAGONS-LITS/COOK** Menetjegyirodában
BIZALOM! ARAD, Minorita-palota. 1972 **DISZKRÉCIO**

**Igy néznek ki a valóságban
a be- és kiviteli „pontos” kimutatások...**

A bucuresti-i statisztikai hivatal szerint 182 millió lejt fizeltünk rá az év első tíz hónapjában a román-svájci kereskedelmi összeköttetésre — Ezzel szemben Svájc kimutatja, hogy javunkra sokszáz millió lejjel aktív a román-svájci külkereskedelmi mérleg

A vigjátékok szellemes szerzői sokat tanulmányozták már a statisztikai hivatalok működése miatt s nemcsak a színpadi szerzők, hanem a számok komoly emberei is gyakran kimutatták, hogy a statisztika rendszerint bizonytalan alapokon épül fel és ezért nem egészen megbízható. Igaz ugyan, hogy azok, akik most is esküdnek a statisztikára, állandóan cáfolják ezt a bántó beállítást. Ezek azt felelik a tanulmányokra, hogy mindenütt előfordulhatnak

tévedések és különösen akkor, ha milliárdokra menő számadatokat kell csoportosítani. Mindaddig, amíg a statisztika helyett, jobb számítási rendszer nem birnak felfedezni, addig továbbra is el kell fogadni ezeket a statisztikai számításokat, — mondják a mai rendszer hívei.

A gyakorlati közgazdászok napirendre is térnének a statisztikai baklövések felett, ha a legfontosabb állami külkereskedelmi rendsze-

rek nem a hivatalos statisztikai adatokon épülnének fel. Most, hogy a kereskedelmi miniszter új szerződéseket akar kötni a különböző országokkal. — így Svájccal is, — Bucurestiben ekvették a román-svájci ki- és beviteli kimutatást és arra a megdöbbentő eredményre jutottak, hogy az év január elsejétől október végéig, tehát tíz hónap alatt, Románia 182 millió lejt fizetett rá a Svájccal folyó kereskedelmi összeköttetésre. Ugyanis a bucuresti-i hivatalos adatok szerint, Svájból 301 millió 638 ezer lej értékű árukat kaptunk és ezzel szemben csak 119 millió 440 ezer lej értékű terményeket szállítottunk, tehát a terhünkre mutatkozó deficit 182 millió lej.

— Hogyan lehetséges ez. — vetették fel a kérdést a gyakorlati gazdasági tényezők, akik jól tudják, hogy mi állandóan nagyobb megrendeléseket kapunk Svájcból, mint amennyit mi rendelünk ott.

Ezek a nagy ki- és beviteli cégtulajdonosok és vállalati igazgatók rövid idő múlva meg is oldották a rejtélyt. Beszerezték Svájc hivatalos kimutatását a román-helyi külkereskedelmi forgalomról és megállapították, hogy a mi statisztikánk nagyon hibás. Konstatálták ugyanis, hogy a romániai áruszállítványok csaknem kivétel nélkül hajón történnek, de mivel Svájcot vízi úton nem lehet elérni, a Svájc számára hajón exportált mezőgazdasági és más termékeket, az olaszországi kikötőkbe: Triesztbe, Genuába, vagy a franciaországi Marseillebe, továbbá a hollandiai és belgiumi kikötőkbe szállítjuk és onnan, mint tranzit-áru vasuton tovább folytatja útját Svájcba.

A svájci pontos statisztikai adatokból megállapítható, hogy az év január elsejétől augusztus végéig, tehát nyolc hónap alatt, mi 21 millió 800 ezer svájci frank értékben exportáltunk oda, viszont csak 10 millió 900 ezer frank értékű árukat vásároltunk nála, tehát az év első nyolc hónapjában 12 millió 600 ezer frank a ki- és beviteli egyenlege Románia javára. Ha ezt a nagy összeget hivatalos kurzuson számítjuk, akkor is közel 400 millió lejjel aktív a mi külkereskedelmi mérlegünk, de mivel a svájci frank ténylegesen 48—50 lejen áll, tehát a valóságos aktív felülmúlja a 600 millió lejt. Érdekes, hogy a bucuresti-i hivatalos statisztika szerint viszont az év első nyolc hónapjában 150 millió 550 ezer lej deficitet mutat terhünkre a román-svájci külkereskedelmi mérleg. Ehhez a nagy feltűnést keltő leplezéshez még azt is hozzáfűzi a bucuresti-i sajtó, hogy a mi kiviteli cikkeink sok közvetítő kezén mennek keresztül, amíg a különböző kikötőkön át Svájcba jutnak, míg ellenben a svájci árucikkek, amelyek vasuton futnak be hozzánk, közvetítők nélkül, azonnal az érdekelt nagykereskedők raktáraiba jutnak, anélkül, hogy közvetítőket kellene igénybe venni. Az adatok alapján a bucuresti-i kereskedelmi minisztérium sürgősen érintkezésbe lép a svájci gazdasági körökkel és most megfelelő kereskedelmi szerződés megkötése várható.

— Tenyészállat-vásárlás Magyarországon Románia számára. A timisoarai Mezőgazdasági Kamara bizottságot küldött ki Magyarországra tenyészállatok vásárlása végett. A bizottság a Dunántulra ment, ahol a bányászati éghajlati viszonyokhoz hasonló levegő van és ott tenyészállatokot vásárolt. Így Somogyban 12 tenyész-tehenet és 20 tenyész-üszőt, amelyek részben telivér, részben félvér szimentáliak és egyenként kivétel nélkül meghaladják az 550 kilogrammot. A bevásárlási ár maximálisan kilónként 70 fillér, de átlagosan csak 65 fillér. A bizottság kilátásba helyezte, hogy a romániai tenyészállat szükséglet nagyobb részét ezután a Dunántulon szerzi be, mert ott már a romániai éghajlati viszonyokhoz inkább hozzászokott tenyészállatok jobban beválnak, mint a svájci magaslati levegőn nevelkedett tenyészállatok.

Jöjjetek gyermekek!!!

az aradi német ovóda karácsonyi előadására, ahol Proskát és a farkast, bellemi játékokat, verseket és dalokat fognak előadni. Belépő díj gyermekeknek 5 lej, felnőtteknek tetszés szerint 10—20 lej. 5325

A pénzügyminiszter szigorú rendeletet küldött a vámhivatalokhoz a kiviteli áruk gyors vámolásáról

A panaszokat most orvosolta a miniszterium

Az ország különböző vidékeiről olyan panaszokkal fordultak a pénzügyminiszteriumhoz, hogy egyes fontosabb vámhivataloknál késedelmesen bonyolítják le az áruk elvámolását és e téren túlzott bürokratizmus nyilvánul meg, holott elsőrendű államérdek, hogy az exportárak a leggyorsabban eljussanak rendeltetési helyükre. A panaszok alapján a pénzügyminiszterium, mint Bucurestiből jelentik, ma szigorú rendeletet küldött az összes kilépő vámállomásokhoz, amelyeket arra figyelmeztet, hogy *súlyos következményekkel jár, ha nem respektálják az ez év július 18-án kibocsátott 114.651. számú vámvezérigazgatósági körrendeletet.*

A panaszok szerint egyes vámhivatalok nagy késedelemmel továbbítják a kiviteli deklarációk másolatát és a többi fontos igazoló iratokat és emiatt adminisztrációs zavarok támadnak, sőt *az exportcégek is nagy károkat szenvednek.* A megfelelő miniszteri rendeletek alapján ugyanis a *belföldi fogyasztásra szánt áruk külön illetékeit is inkasszálják — különösen a petróleumszakmában — és azokat az exportőrök utólag akkor kapják vissza, ha a vámhivataloktól visszaérkező okiratokkal igazolják, hogy az áru tényleg külföldre ment.* De mivel több vámhivatal hónapokig sem küldte el az illetékes hatóságokhoz az említett deklaráció-másolatokat és igazolványokat, a *kiviteli cégek még mindig nem kapták vissza a fölöttük előre beszedett taksákat, melyeket csak a belföldi fogyasztásra kerülő cikkek után kell fizetni.*

Eme panaszok alapján a pénzügyminiszter most elrendelte, hogy a hiányzó okmányokat a legsürgősebben küldjék el a vámhivatalok és legkésőbb 45 nap alatt jelentsék a miniszteriumnak azt, vajon eleget tettek-e ennek az utasításnak. *Mostantól kezdve pedig az exportárak vámolási munkáit és az összes okmányok, hivatalos másolatok expedálásait a leg-sürgősebben kell elvégezni.* A rendelet végül azt is közli, hogy a petroleum és termékeinek kiviteléről a *vámhivatalok előtt fel kell mutatni az illetékes pénzügyigazgatóság hivatalos jegyzőkönyvét is, amely igazolja, hogy az exportálandó áru állami illetékét az exportőr szabályszerűen kifizette.*

— Ismét enyhítettek az új külkereskedelmi rendszeren. Bucurestiből jelentik: Mint ismeretes, az új export-rendelet szerint az első árukategóriába tartozó petroleum, fa és gabona kivitelek az autorizált nagybankoknak garantálni kellene, hogy az exportált cikkek ára külföldi devizákban egy hónap alatt befolyik és azokat a rendeletnek megfelelő kvóta szerint hivatalos árfolyamon beszolgáltatják a Nemzeti Bankhoz. A legtöbb nagybank nem fogadta el ezt a rendelkezést és megtagadta a devizabeszolgáltatási garanciát. Emiatt a kereskedelmi miniszteriumban már nem ragaszkodnak a nagybankok garanciájához és megelégednek az exportáló cég jóállásával is, sőt legújában a Nemzeti Bank arra az álláspontra helyezkedik, hogy csak a ténylegesen lebonyolított és elszámolt exportból származó devizák előírása szerinti kvótáját kell leadni a jegybanknál.

Görögország klasszikus színhelyei,

Egiptom fantasztikus ókori emlékművei és Palesztina magasztos szentélyei képezik a Palesztina-Egiptomi kirándulás főpontjait. — Csatlakozzon hozzánk!

1934. dec. 22 — 1935. jan. 9.
27.500.— Lei.

Felvilágosítás és prospektusok:

Hamburg-Amerika Linie

képviselője 461

Künstler Utazási és Vizumirodában

Arad, Bul. Regina Maria 24. Telefon 86.

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

CSÜTÖRTÖK, DECEMBER 13.

Bucuresti. 18: Szalonzenekar. 19: Időjelzés, időjárásjelentés, beszélőújság. 19.15: Szalonzenekar. 20: Felolvasás. 20.20: Felolvasás. 20.30: Strauss János: A denevér, 3 felvonásos operett az Operaházból. A szünetben felolvasás, utána beszélőújság. — Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13: Déli harangszó. 13.05: Rácz Kovács Lajos és cigányzene-kara. 14.30: Budapesti Koncert Szalonzenekar. 17.10: B. Czeke Vilma meé. 18: Gazdátanfolyam. 18.30: Seregély Irma hárfázik. 19: Angol nyelvoktatás. 19.30: Balázs Béla szalonzenekarának műsora. 20: Mintha imádkoznánk. 20.25: Hanglemezek. 21: Disztribúció közvetítése a Soproni Városi Színházból. „Hűség”. 23.30: Hírek. 23.50: Veres Lajos és cigányzene-kara muzsikál, Kalmár Pál énekel. — Bécs. 13: Rádiózene-kar. 16.20: A munkanélküli ifjuság órája. 16.40: Világi és egyházi bölcsődalok. 17.10: Lemezek. 18.15: Stransky Jozefin szoprán énekel. 19.45: Az állami színházak hete. 19.55: Hírek. 20.10: A Schubert szövetség és egy fiúkar hangversenye. 20.55: Az operaegyüttesek művészete. 22.50: A rádiózene-kar és a 2. gyalogezred zenekara. Utána: Jazz a Palmhof-kávéházból dalokkal. — Belgrád. 18: Rádiózene-kar. 21: Lemezek. 21.20: Lemezek. 21.30: Fuvószenek. 23.30—24: Lemezek. — Breslau. 17: Köln. 18.55: Versek. 20.30: Riport karácsonyi készülődésekről. 21: A nap hírei. 21.10: Vidám est Közben Sander rövid operettje Satler zenéjével. — Deutschlandsender. 19: A fekete kéz, ifjusági hangjáték. 20.10: Szymanowski Károly zongorázik saját műveiből. 21.20: Schirach Rozalinda régi német népdalokat énekel. 23: Hírek. 23.30: Időszzerű anyag. 24—1: Táncclemezek. — Kassa. 13: Lemez. 14.35: Lemez. 14.45: Prága. 17.55: Bundzik István cigányzene-kara. 19: Podkarpatska Russ műsora. 19.50: Lemez. — Königsberg. 17: Rádiózene-kar. 19.30: Leányóra. 20.10: Táncczene. 21.15: Operai zenek. 23: Hírek. 23.20: Miről beszélnek Amerikában? 23.30: Bucholz író felolvasása. 24—1: Berlin. — Lelpzig. 17: Rádiózene-kar. 19: A német népraiz. 19.10: Tanulók zenekara. 20.30: Az új Gewandhaus ötvenéves fennállásának ünneplő hangversenye. 23.25: Táncclemezek. Utána: Rádiózene-kar. — Róma. 18: Carretta cselló, Baratta szoprán és Bandini basszus hangversenye. 21.10: Lemezek. Csak Bari: Görög műsor. 21.45: Szimfonikus hangverseny. — Varsó. 19.15: Jónás zongoraművész. 20: Mandolínzene. 20.30: A Zarembo-ének-kar lemezei. 21: Rádiózene-kar. 22: A rádió szimfonikus zenekara. 23: Reklámzene. Utána: Táncczene.

PÉNTEK, DECEMBER 14.

Bucuresti. 18: Rádiózene-kar. 19: Időjelzés, időjárásjelentés, beszélőújság. 19.15: Rádiózene-kar. 20: Felolvasás. 20.20: Filmszlagok lemezei. 21.10: A bucu-resti-i filharmonikusok hangversenye Alexandrescu vezényletével. Közvetítés a Román Atheneumból. Brukner: IV. szimfonia. A szünetben: 23: felolvasás. Utána: 22.15: Rachmaninov: C-moll zongora- és zenekari verseny. Zongorázik Wechsler Ill. Dukas: A bűvészinas. 23: Beszélőújság. — Budapest I. 7.45: Torna. Utána:



WIMPASSING

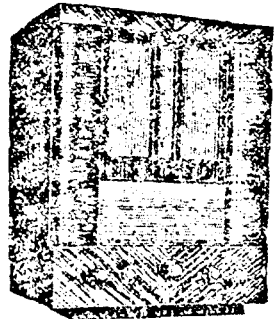
Aradon beszerezhető:

Apponyi Testvérek
Szigeti Oszkár
Iványi Menyhéri
cipőárúházakban

Hanglemezek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13: Déli harangszó. 13.05: Schwarz János és Oszkár fia különleges hangszereken játszanak. 14.30: Zenekari hangverseny. 17.10: A rádió diákkórója. 18: A háztartásról. Vizváry Mariska előadása. 18.30: Hanglemezek. 19: Sportközlemények. 19.10: Gyorsírótanfolyam. 19.35: Élek Szidi énekel (zongorakísérettel). 20.15: A rádió külügyi negyedórója. 20.30: „Emberek a magasban”. 21.10: A Budapesti Szimfonikus Zenekar hangversenyének közvetítése. 23.30: Ilinczy László jazz-zenekarának műsora, Szántó Gyula énekszámaival. 24: Kóczé Antal és cigányzene-kara muzsikál. — Bécs. 13: Osztrák népzene lemezek. 14.10: Lemezek. 17.10: Mathé-jazz Ernst énekével. 18.40: Schiffmann Edgar zongorázik. 20.15: A katolikus főiskola ifjuság énekkara, karácsonyi dalok. 21: Antonelli: Az áldozat, szimfonia 3 felvonásban. 22.40: S. ülföldi szolgálat. 22.55: Hüni-Mihacsek szoprán dalestje. 23.50: Rádiózene-kar. Utána: Falt-vonósnégyes, bécsi zene. — Belgrád. 17: Lemezek. 17.30: Lyubicsics énekesnő dalai. 20.10: Lemezek. 21.30: Zágráb. 23.15—24: Rádiózene-kar. — Breslau. 17: Rádiózene-kar. 18.35: Lützow századik születésnapja. 20: Politikai vita. 20.15: Jó lemezek. 20.50: A birodalmi rádiókamara tervel. Utána: Rádiózene-kar. Deutschlandsender. 19.10: A nép sportja. 19.30: Ifjusági dalok és versek. 20: Politikai vita. 20.15: Táncczene. 22.10: Táncczene 1780-tól máig. 24—1: Wohlfurt: Karácsonyi oratórium, Az énekekadémia előadása, felvé-



ARAD, BULEVARDUL REGINA MARIA No. 13
Aradi Általános Takarékpénztár R.-T. épület, II udvar. 487



Hallgassa meg

a csodás hangu

EUMIG-rádiót!

Raktáron tartjuk az összes világmárkát. Olcsó árak.

HAMMER ZSIGMOND és FIA

ARAD, Bulev. Regele Ferdinand No. 27.
Kedvező részletfizetések!

5081

tel. — Kassa, 12.05: Lemezek, 14.35: Lemezek, 14.40: Magyar hírek, 19: Magyar műsor, 19.55: Magyar hírek, 20.45: Rádiózenekar, 21.15: Prága, 23.15—23.45: Pozsony. — Lelpzig, 17: Rádiózenekar, 18.20: Hangképek a vadásatról, 19.20: Ifjúsági ének, 19.45: Mandolin-, citera- és gitárverseny, 22.10: Lipcsei szimfonikusok, 23.10: Hírek, 23.30: Schumann: C-dur zongoraábránd Bohle Walter előadásában, 24—1: Operettzene. — Milano, 18.10: Énekverseny, 21: Lemezek, 21.45: Lemezek, 22: Szimfonikus hangverseny. Pozsony, 13.10:

Lemezek, 16.55: Rádiózenekar, 20.10: Ruth Siman énekesnő Marx-dalokat ad elő, 20.30: A nemzetiségi kérdés keletkezése Magyarországon, 20.45: A rádió fűvőszene, 23.15: Magyar hírek, 23.30—23.45: Lemezek. — Róma, 21.10: Lemezek, 21.45: Kálmán: A cirkuszercegnő, Bari: Görög est. — Varsó, 18.15: Neumark Vera zongorázik, 19.15: Szalonzene, 20: Browa énekesnő estje, 20.30: Jack Hylton lemezei, 21.15: A szimfonikus hangversenye, 23.40: Reklámszene, Utána: Táncczene.

SPORT KÖZLÖNY

A szezon utolsó szabadtéri sporteseménye a CAA—SGA-mérkőzés lesz

Négy ambiciózus aradi sportegylet: a CAA, SGA, Transilvania és Olimpia a korai szezon vég után nem tértek pihenőre, hanem három fordulós téli kupa lebonyolításába fogtak. A téli kupa első két fordulóját már lejátszották a csapatok és a CAA vezet két nyert meccsel az SGA előtt, amelynek egy győzelem mellett egy döntetlenje is van: Vasárnap kerül lebonyolításra a nagy érdekfeszítő harmadik forduló, amelynek főeseménye az SGA—CAA meccs lesz, ugyanis ennek győztese egyben a torna nyertese is, míg esetleges döntetlen esetén a CAA-é a trofea. A két csapat még nem állította össze a vasárnapi csapatait, de minden valószínűség szerint a következő csapatok fognak egymással szemben állni: CAA: Ködmön—Vass, Pfeiffer—Schröffer, Török, Simon—Matyók, Miklósi, Pernecki, Pataky, Zoller. SGA: Dragan—Kecskés, Palásthy—Grosz, Csapai, Nagy—Kovács, Krautwurst, Fritz, Matz, Csányi.

A főmérkőzés előtt a Transilvania és az Olim-

pia PTT mérkőznek. A Transilvaniának egy vereség mellett egy döntetlenje van, az Olimpia PTT pedig mindkét előző meccsét elveszítette. Itt is a győztes a torna harmadik helyezette, döntetlen esetén pedig a Transilvaniáé a harmadik hely. Ez utóbbi mérkőzés érdekessége lesz egyik Aradon katonáskodó másvárosbeli futballista bemutatkozása az Olimpia PTT csapatában. A kitűnő játékos iránt állítólag egyik nagy egyesület érdeklődik és a vasárnapi próbától teszik függővé a játékos leigazoltatását.

O összeállították az ir-válogatottat. A vasárnapi ir-magyar válogatott mérkőzésre az írek összeállították csapatukat. Az együttes a következő: Foley—O'Reilly, Birmingham—O'Kane, Gaskine, Greene—Griffith, Moore, J. Dunne, Horlacher, W. Fallon. A nagy érdeklődéssel várt mérkőzést a belga Langenus vezeti.

APRÓHIRDETÉSEK.

Egy apróhirdetés **20 lei.** Minden további ára 10 szóig csupán. **20 le.** Minden további szó 2 le. **20 le.**

Az apróhirdetések előre fizetendők.

Apróhirdetéseket este 9 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

ALKALMAZÁS.

KERESÉK azonnali belépésre megbízható, ügyes minden-eszobaleányt; csak jó bizonyítvánnyal rendelkezők jelentkeznek. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5264

Jó bizonyítvánnyal rendelkező perfekt szobaleány felvétetik. 5320
Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

LAKÁS.

KETSZOBAS garzon, központi fűtéses lakás és egy szoba üzemhelyiséggel, dec. 15-re kiadó. Piata Catedralei 5. 5321

HÁROMSZOBAS ujonnan festett falu és padozatu uccai lakás, zártfolyosóval, azonnali vagy újre kiadó. Str. Serbeasca 6. (Szerb-templomnál). 5819

VÉTEL ÉS ELADÁS.

FÜGGÖNYÖK, horgolt zongoraterítők, ágylakók, falvitrin, eladó. Bulev. Carol 32. Udazink. 5305

KEVESEBT használt Underwood írógépet megvételre keresek. Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 4749

Varrógépeket, írógépeket, ezüstös sürgősen keresünk megvételre. Comissio, Dacia kávéház mellett. 4925

KARÁCSONYI AJANDÉKOK legolcsóbban, klub garnitúra 4500, bőr garnitúra 3500, uri szoba 6000, Schöberli vitrinek, 3 ajtós tükrös szekrény, ebédők, Singer varrógépek 1500 lejtől, konyha kradencok 750 lejtől, csillárok, valódi és belsődi perzsa szőnyegek, fehér leányiszova, dísztárgyak, ezüst tálcák, festmények, tükrök, porcellán és kristály tárgyak stb. Comissio biz, üzlet, Reg. Maria 13. Zálogtárgyakra a legmagasabb összegeket csak az általunk képviselt tmszoaral zálogház folyósítja. Meghosszabbításokat legolcsóbban vállalunk „COMISSIO” biz. üzlet Bul Reg. Maria 13. Dacia mellett. 4639

Oszi felöltőt, ruhát és téllakabátot tisztít és fest. HOSZPODAR
4349 Str. Strofescu 13. Üzlet. Str. Eminescu.

Hő- és sárcipők

vulkanizálása feltűnő olcsón

5314

GARTNER

mechanikusnál, színház épület.

A város központjában teljesen új adómentes

egyemeletes modern bérház,

négy legmodernebb lakásokkal, 1.250.000 lejtért eladó. Kizárólagos megbízott Kiss Lajos „Uranul” ingatlanforgalmi irodája, város házával szemben lévő sarokház, Str. Horia 2. szám, II. em. 5328

PUHA ÓLOM megvételre kerestetik. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Pléh- és fahordók eladók. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

HIRDESSZEN

a 49 éve fennálló

„Aradi Közlöny”-ben!

TISZTA MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására kisebb tételben keresünk megvételre. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

Hő- és sárcipők

szakaszert javítása (talp-sarok 40.— lejtől). — Rossz villanygökök és szobalámpa elemek becserelése újakra. — Használt varrógépek és kerékpárok vétele-eladása és javítása. — Törött tüveg és porcellán-tárgyak vizuális tisztítása „MOTORICA” műszerésznél Arad, Calea Banatului 8. szám. 5104

INGATLAN.

Üzletes bérház

a főtértől 10 percre 4 egyszobás 2 két-szobás részben adómentes lakással, üzlethelyiségekkel, fele részben 180.000.— lejtért eladó.

Kizárólagos megbízott: Petrán, Arad, Piata Avram Iancu 16. (Piaclér). 5328

IRÓGÉPEK,

Töltőtolszarak

SZAMOLOGÉPEK,

Nationalkasszák

Jókarbantartása, javítása, újjáalakítása szavatossággal mellet. Az ország legregibb, legmodernebbül berendezett 4619

JAVITO ÜZEME

évtizedek óta a legkiválóbb szakmunkások közreműködésével.

SZEGFŰ ARAD

Str. Bratianu 7, Telefon 111